БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 115 (8947)
МАЙН 19
ВТОРНИК
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

СССР-эй ниитын болон гүрэнэй гайхамшагта ажал-ябуулагша Н. С. ХРУЩЕВТО уласхоорондын Ленинскэ шан барюулагдаба

...найрамдал хамгаалхын болон ...жүүлхын тула тэмсэхэ хэрэгтэ ...хамшагта габьяа харуулһанайнь ...ө СССР-эй ниитын болон гүрэ- ...гайхамшагта ажал-ябуулагша ...эр Н. С. Хрущевто «Арадуудай ...рондо эб найрамдал бэхижүүл- ...түлөө» уласхоорондын Ленин- ...шан барюулгада зорюулагдаһан ...рай суглаан Кремлиин Ехэ ...он соо майн 16-да болоо.

...ниислэл хотын промышленна ...приятинуудай болон барилга- ...дай түрүүшүүл, Москва шада- ...хүдөө ажахын хүдэлмэрилэг- ..., партийна, комсомольско, проф- ...зна болон бусад ниитын орга- ...ацинуудай түлөөлэгшэд, наука, ...культура, искусствын ажал- ...улагшад 3 мянга шахуу хүнэй ...ха һууритай СССР-эй Верховно ...едэй заседаниин зал соо дүүрэн ...арба. Эб найрамдал хамгаалха ...етскэ комитедэй гэшүүд, Сток- ...ьмһоо Москвада ерэһэн эб най- ...далай Бүхэдэлхэйн Соведэй ...дэ хабаадаһан хариин гүрэ- ...дэй делегацинууд — Хитадай, ...ерикын, Австралиин, Канадын, ...егалай, Монголой, Бразилиин, ...оной, Кениин, Французска ...ланай, Угандын, Чилиин, Ниге- ...н, Перугэй, Венесуэлын болон ...адай, советскэ болон хариин гү- ...үүдэй олон журналистнууд, ра- ..., кинохроникын болон телевиде- ...ин түлөөлэгшэд, уран зохёолшо- ...бүхэсоюзна съездэ хабаада- ...а Москвада ерээд байһан олон ...онуудай уран зохёолшод мүн лэ ...ларагшадай дунда байлсаа.

...4 час. Эб найрамдалай хэрэгэй ...өө гайхамшагта тэмсэгшэд, ...радуудай хоорондо эб найрамдал ...ижүүлхын түлөө» уласхоорон- ...н шангай лауреадууд—Эжени ...ттон, Анна Зегерс, Го Мо-жо, ...С. Тихонов, И. Г. Эренбург гэг- ...д баярай суглаанай президиумдэ ...жэ һууба.

...радуудай хани барисаанай һал- ...ан бадархын аша туһада шэн ...ригтойгоор тэмсэһэнэй түлөө пре- ...иумдэ һуугшадые сугларагшад ...рьемэ альга ташалгаар угтаа.

...Нүхэд А. Б. Аристовай, Н. И. Бе- ...евай, Л. И. Брежневэй, Н. Г. Иг- ...товай, А. И. Кириченкын, Ф. Р. ...зловой, А. И. Микоянай, Н. А. ...хитдиновай, М. А. Сусловай, ...А. Фурцевагай, Н. С. Хрущевой, ...М. Швернигэй, П. Н. Поспело- ..., Д. С. Полянскиин президиумдэ ...жэ һуухадань, нэрьемэ альга та- ...лган болоо.

...Уласхоорондын Ленинскэ шан ...гохо Комитедэй түрүүлэгшэ ака- ...мик Д. В. Скобельцын, улас- ...орондын Ленинскэ шан олгохо ...митедэй гэшүүн Г. В. Александ- ..., промышленна предприятинуудай түрүүшүүл, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, СССР-эй гүрэнэй ажал-ябуулагшад, хариин гүрэнүүдэй айлшад президиумэй һуурида һууба.

Н. С. Хрущевто уласхоорондын Ленинскэ шан барюулгада зорюулагдаһан баярай суглаае **Д. В. Скобельцын** үгэ хэлэжэ нээгээ.

Уласхоорондын Ленинскэ шангай Комитедэй үмэнэһөө Д. В. Скобельцын сугларагшадые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреадай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһонтойнь дашарамдуулан Никита Сергеевич Хрущевые халуунаар амаршалба.

Д. В. Скобельцын үгынгөө түгэсхэлдэ олон олон жэлнүүдтэ элүүр мэндэ, золтой жаргалтай ябахые, эб найрамдалай аша туһада зорюулһан һайн һайхан ажал-ябуулгадаа шэнэ амжалтануудые туйлахыень нүхэр Хрущевто үнэн зүрхэнһөө хүсөө.

Баярай суглаанда хабаадагшадай нэрьемэ альга ташалган доро академик Д. В. Скобельцын ниитын болон гүрэнэй гайхамшагта ажал-ябуулагшада дээдэ хайра барюулба.

Пионернүүдэй президиумдэ ерэхэдэнь, зал дотор дахинаа альга ташалган болоо. Тэдэнэр нүхэр Н. С. Хрущевто баглаа сэсэгүүдые барюулба.

Удаань уласхоорондын Ленинскэ шанда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, нүхэр Н. С. Хрущевые амаршалжа, эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түрүүлэгшын орлогшо **Го Мо-жо,** эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин түрүүлэгшэ **Эжени Коттон,** эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй түрүүлэгшэ **Н. С. Тихонов,** Москвагай алдарта советскэ хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэ **А. В. Викторов,** Московско областиин «Путь Ильича» колхозой һаалишан **Т. В. Чугунова,** эб найрамдалай бүхы Индиин Соведэй түрүүлэгшэ **Сундерлал,** «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» Уласхоорондын шангай лауреат немецкэ уран зохёолшо **Анна Зегерс,** ниислэл хотын залуушуулай үмэнэһөө электролампова заводой хүдэлмэрилэгшэ **Галина Спашкова** гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, түгэсхэлдөө эб найрамдалай хүсэнэй центр — Советскэ Союзай хүндэлэлдэ, арадуудай хоорондохи хани барисаанай хүндэлэлдэ, бүхы дэлхэйн эб найрамдалай хүндэлэлдэ юрөөлэй үгэнүүдые хэлэһэн байнад.

Нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн харюугай үгые баярай суглаанда хабаадагшад тон ехэ халуунаар угтаба.

Нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэһөө

...«Арадуудай хоорондохи эб най- ...мдал бэхижүүлхын түлөө» Ленин- ...э шангай лауреадай хүндэтэ нэрэ ...ргэ намда олгоһонойнь түлөө ...асхоорондын Ленинскэ шангай ...митедтэ түбхын түрүүн үнэн зүр- ...нэй баясхалан хүргэхыемни зүб- ...эрыт гэбэ.

...Уласхоорондын Ленинскэ шан ...мда олгохо асуудал шиидхэхэдээ ...сашье минии ажал-ябуулгые ха- ...ада абаагүй байха гэжэ би ойлго- ...б. Би совет арадай, манай пар- ...ин, правительствын дура хүсэлые ...үргэлтэ болгодогби. Тиимэһээ, ...мда Ленинскэ шан олгоһониинь ...найрамдалай түлөө, бүгэдэ нии- ...н аюулгүй байдалай түлөө тэм- ...дэ совет арадай зүгһөө асари ехэ ...эмэлгэ гаргаһые, агуу ехэ ору- ...ута хэһые мэдэрһэн ябадал мүн ...жэ тоолоноб. Амгалан байдал ...мгаалха хэрэгтэ минии хабаадал- ...олон миллион хүнүүдэй эдэбхитэ ...ал-ябуулгатай, һанал бодол ба ...эл эрмэлзэлгэтэй хамтаран нии- ...эг юм. Амгалан тайбан байдал ...шалха хэрэгэй илахын тулада ...ынгөө арга боломжые хэрэглэн. ...маг хүсэ шадалаа зорюулхаб ...жэ хүндэтэ ханинар, таанадые найдуулха байнаб гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

Амгалан байдал сахин хамгаалха, арадуудай хоорондын хани барисаа мандуулха гэһэн Ленинэй хараа бодол Совет гүрэнэй гадаадын политикын үндэһэ һууринь болоно.

Дайнһаа боложо гасалан, хохидол үзөөгүй бүлые Совет орон дотор олохо бэрхэтэй. Манай орон мүнөө сагай эгээн энэрхы бодолой тугые баригша манглайнь болонхой. Хүн зониие хюдаха гэдэг хорото бүдүүлиг суртал бодолдо эсэргүүсэн, амгалан тайбан байдал хангаха, арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ хараа бодол баримталдагбди.

Промышленность, хүдөө ажахы, эрдэм ухаан болон соёл культураяа хүгжөөхэ хэрэгтэ совет арадай гайхамшаг амжалтануудые туйлаһан тухай нүхэр Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Украинаар, Молдавяар ябаад ерэһэн тухайдаа дурдаад, партиин XXI съездын тодорхойлон хараалһан, бүхы арад зоной һайшааһан, арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб дүүргэхын тула бүхы совет хүнүүдэй бүри эршэмтэй габшагайгаар ажаллажа байһые тэмдэглээ. Манай долоон жэлэй түсэб—Советскэ Союзай эб найрамдалда эрмэлзэлгын гэршэ жэшээ мүн болоно, энээниие хэншье буруушаажа шадахагүй гэбэ.

Эб найрамдалай түлөө амжалтатайгаар тэмсэхэ угаа ехэ арга боломжын, ашаглалгада ороодүй асари ехэ, барагдашагүй хүсэнэй бии байһан сагта ажаһуунабди гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев мэдүүлээ. Арадуудай зүгһөө дайн сэрэгтэ тон ехээр зэбүүрхэн дурагүйтэхэ, өөһэдынгөө оролдолго хүсэлэлгые нэгэдхэхэ, эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдэй дабажа шадахаар бэшэ хаалта хэхэнь шухала. Мүнөө сагта амгалан байдалай түлөө тэмсэл хүн бүхэнэй нангин уялга болонхой гэжэ нүхэр Хрущев хэлэбэ.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй далайса айхабтар ехэ болоо, гэхэ зуураа, хүн түрэлтэнэй ухаан бодолой гайхамшаг туйлалтые, атомай досоохи хүсые дайн байлдаанай хэрэгтэ зорюулха гэжэ империалистнууд оролдоно, энэнь ерээдүйн дайнай шэнжэ ба хойшолонгууд тухай хүнүүдэй ойлгомжые үндэһөөрнь хубилгаа. Тиимэ дайн хэрбээ үүдхэгдээ гээшэгшэ һаа, хэдэн олон миллион хүнүүдэй ами наһанда хоро хүргэхэ, үзэгдөө дуулдаагүй һандарал хооһоролго үүсхэхэ байһыень мүнөө хэншье арсажа шадахагүй гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев мэдүүлнэ.

Тиимэһээ сагаа дэмы үнгэргэнгүй, эб найрамдал хамгаалдаг бүхы зоной ябуулгые бүри эдэбхитэйгээр нэгэдхэхэ, дайн байлдаанай үүдхэгдэжэ шадагдахаар бэшэ ехэ хаалта мүнөөнһөө бии болгохын тулада дэлхэйн бүмбэрсэгэй хүн зоной оролдолго хүсэлэлгые үргэлжэ урасхаал шэнгеэр нэгэдхэн ниилүүлхэ зорилгоор хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэхэ шухала. Энээниие социалистическэ оронуудай арадууд хүсэд мэдэрэнхэй. Японой, Англиин, Баруун Германиин, Франциин, Италиин мүн Америкын Холбоото Штадуудай ба бусад оронуудай үргэн улад зон энээниие улам тодоор ойлгожо эхилээ. Колониин дулдыданги байдалһаа сүлөөрһэн Инди ба эб найрамдал хүсэдэг бусад оронууд дайн байлдаае зайсуулха хэрэгтэ ехэхэн туһа хүргэнэ.

Дэлхэйн шэнэ дайнай болохо гү, али болохогүй тухай асуудалые шиидхэлгын түлөө илангаяа ехэ харюусалга Баруун Германиин, США-гэй, Англиин, Франциин, Японой, Италиин арадуудта бууха байна. Хэрбээ шэнэ дайнда эсэргүүгээр хэдэн миллион американецууд, немецүүд, англичанууд, французууд, японецууд, итальянецуудай нэгэн һаналтайгаар тэмсээ һаань, эдэнэй дура хүсэлдэ зүришэхые зүрхэлхөөр хүсэн байхагүй. Совет арад, мүн бүхы социалистическэ оронуудай арадууд али бүхы дай жүрөөдэгшэдэй дабажа шадахаар бэшэ ехэ хаалта хэхын тула хамтадаа эмхидэн жагсахаар, хани ёһоор гараа һарбайхаар хододоо бэлэн байдаг.

Нүхэр Н. С. Хрущев термоядерна зэбсэг туршаха ябадал хоримжолго тухайда онсолон тэмдэглээд, энэ хэрэг туйлагдахал байха, арадууд хүсэл бодолоо бэелүүлхэ байха, оршон байдал муудхаадаг ябадал одоошье усадхагдаха бэзэ гэжэ этигэдэг тухайдаа элирхэйлэн мэдүүлбэ. Бэе бэедээ добтололсонгүй байха, сэрэгэй бүлэглэлнүүдые тарааха тухай хэлсээнүүдые баталха ябадал туйлахаһаа гадна, буу зэбсэг хуряалгын үндэһэн асуудалнуудые шиидхэхэ, хүн зониие хюдадаг хэрэгсэлнүүдэй сугларуулагдахагүй, харин үгы хэгдэхынь тулада оролдохо хэрэгтэй. Бидэнэр тиимэ юумэ хэхээр бэлэн байнабди гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглэбэ.

Мүнөө Женевэдэ гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн боложо байна, энээн тээшэ бүхы дэлхэйн анхарал хандуулагданхай. Тус зүблөөн дээрэ баруун гүрэнүүд өөһэдын дурадхалнуудые оруулаад, тэдэнээ «эб найрамдалай түсэб» гээшэ гэнэ. Тэрэ түсэбтэйнь танилсаһанай һүүлээр һанаа сэдьхэлдэ муухан байгаа гэжэ сэхэ руунь хэлэхэ ёһотой болоноб. Баруун гүрэнүүд өөһэдынгөө дурадхалнуудые «амгалан байдалай түсэб» гэжэ нэрлэнэ. Теэд тэдэ дурадхалнууд соохи шэнэ юумэнь тэрээгээр лэ барагдана ха. Юундэб гэхэдэ, баруун гүрэнүүд энэнэй урда тээшье «хүйтэн дайнай» түсэбһөө, «хүсэ баримталдаг» политика бэелүүлхэ гэһэн түсэбһөө юугээрээшье илгархагүй дурадхалнуудые оруулдаг байгаа.

Баруун гүрэнүүдэй дурадхалнууд соо зүбшэн хэлсэжэ боломоор зарим тэды асуудалнууд бии, тэдээн тушаа буруушаахагүй байнабди. Харин хамтадаа һуужа, зохистой шиидхэбэри гаргаха арга бэдэрхээр бэлэн байнабди. Гэхэ зуура асуудалнуудые ами аминдань абаха хэрэгтэй. Баруун тээхи гүрэнүүдтэл адляар асуудалнуудые тайлагдашагүй нэгэ ехэ зангилаа болгон холбожо таарахагүй гээшэ. Германиин хоёр гүрэнтэй эбэй договор баталха асуудалые түрүүшын ээлжээндэ илгаха, тэрэнэй үндэһөөр Баруун Берлиниие өөрын мэдэлтэй город болгожо, Берлинэй асуудал шиидхэхэ шухала.

Нэгэшье оронии, нэгэшье гүрэнии доромжолонгүй, шухала асуудалнуудые шиидхэхэ бүтэмжэтэй, үнэхөөрөө таарамжатай аргануудые бэдэрээл. Хамтын хүсэ гаргаһанай ашаар тиимэ арга мүрэй олдоо һаань, «хүйтэн дайе» усадхаха, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал хангаха гэжэ эрмэлзэдэг хамаг оронуудтахи арадуудай ехэ илалта болохо һэн.

Эб найрамдал хангаха дурадхалнуудай талаар, арадуудай хүсэл эрмэлзэлгэдэ бүрин харюусаха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ туһа хүргэхэ политика бэелүүлгын талаар мүрысэел гэжэ баруун оронуудай правительствонуудта хэдэ дахин хэлэһэн байхабди. Хэрбээ капиталистическэ правительствонууд эб найрамдалай талаар бидэнтэй мүрысэхые хүсөө һаань, ехэ баяртайгаар угтахабди гэжэ найдуулха байнабди. Зүгөөр хэндэшье урдигдахагүйл байхабди.

Нүхэр Н. С. Хрущев үгынгөө түгэсхэлдэ иигэжэ мэдүүлээ: Советскэ правительствомнай совет хүн бүхэнэй, дэлхэй дээрэ ажаһуудаг хүн бүхэнэй амар амгалан, һайн һайхан ажаһууха ябадал хангалгада зорюулагдадаг политика бодото дээрэнь бэелүүлнэ. Гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаатай асуудалнуудые шиидхэхэ арга болгогдон хэрэглэгдэдэг дайн байлдаае арадуудай ажабайдалһаа хэтын хэтэдэ зайсуулжа, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал, энхэ түбшэн ажал мандуулхые хүсэнэбди.

Тэндэхи правительствонуудай Советскэ правительстводал адли эдэбхитэйгээр эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг байхын тулада, тэдэнэй дурадхалнууд бүхы оронуудай олониитын һанал бодолтой хододоо тааралдадаг байхаар, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал хангалгада зорюулагдадаг байхаар ябадал туйлахыень эб найрамдалай тала баригшадта, бүхы оронуудай арадуудта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Нүхэр Н. С. Хрущев зал соо байгшадта, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшадта хандан, тэдэниие үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Стокгольмдо болоошо ойн баярай сессиин шиидхэбэринүүдые һайшаан дэмжэнэбди. «Хүйтэн дайе» зогсоолгын аша туһада уласхоорондын шухала асуудалнуудые хаража үзэхэ, арадуудай хоорондоо амгалан харилсаа холбоотой байха зам нээхын тула агуу ехэ гүрэнүүдэй түлөөлэгшэнэрэй уулзалга эмхидхэлсэхээр бэлэн байһан тухайдаа мэдүүлнэбди гэбэ.

Бүхы арадуудай хоорондохи ахадүүгэй холбоо барисаан мандаха болтогой! Бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал мандаха болтогой! гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев үгынгөө түгэсхэлдэ юрөөбэ.

Нүхэр Хрущевой хэлэһэн үгэнь нэрьемэ, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдаа.

* *
*

Нүхэр Н. С. Хрущевто уласхоорондын Ленинскэ шан барюулхын тула зарлагдаһан энэ баярай суглаан арадуудай хоорондохи хани ёһоной харилсаа холбооe улам бэхижүүлхын түлөө, дайн байлдаа зайсуулхын түлөө, амгалан тайбан байдалай илалта туйлахын түлөө тэмсэлдэнь совет арадай угаа ехэ габьяатай байһые мэдэрһэн демонстраци болоо.

(ТАСС).

КУКУРУЗЫН ПОЛИНУУД ДЭЭРЭҺЭЭ

Тарбагатайда кукуруза тарижа эхилээ

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой кукурузашад 140 гектарта кукуруза тариха түсэбтэй. Гектар бүриһөөнь дунда зэргээр 300 центнерһээ доошо бэшэ ногоон эшэ набша хуряаха зорилгоор энэ звеногойхид дунда зэргээр гектар бүриин 25 тонно, шэлэгдэмэл газартань 35—40 тонно хүрэтэр наг шэбхэ гаргаа юм. Тэрэшэлэн мүнөө жэлдэ түрүүшынхеэ гектар бүридэ хоёр хахад тонно хүртэхэ жэшээтэй аммиагай уһаар үтэгжүүлгэ хэхэнь.

Энэ колхозой гэшүүд Аргунь нютагта 5 гектар талмай дээрэ кукуруза тараад туршаба.

Мүн «Памяти Ильича», «Октябрь», «Восход», «Коммунизм», «Искра», «Рассвет», «Советская Россия», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд кукуруза тарижа эхилэнхэй.

А. Левин.

Газараа уһалжа дүүргэхэнь

Иволгын Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид энэ жэл малайнгаа ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхэ зорилготой. Тэрэнээ бодотоор бэелүүлхын тулада үбһэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Мүнөө жэл колхоз 120 гектар үрэжэлтэй, наруули газарта кукуруза тариха юм. Тэрэнэйнь 80 га уһалагдадаг.

Эндэ кукуруза ургуулха онцһожоруулагдаһан хоёр звено эмхидхэгдээд, горьтой хүдэлмэри хэжэ байна. Дүршэлтэй бэрхэ механизаторнууд Доржо Очиров, Илья Новиков гэгшэд түрүүтэй звеногойхид эдэ үдэрнүүдтэ газараа уһалжа дүүргэхэ дүтэлөө. Гадна һургуулиин һурагшад, колхознигууд, хамта 20-оод хүн уһалалгада нэмэжэ эльгээгдэбэ.

Үбэлһөө хойшо мүнөө хүрэтэр 3500-гаад тонно наг шэбхэ поли дээрэ гаргагдаа. Кукуруза тариха газарай гектар бүридэ дунда зэргээр 37—38 тонно, зарим шэлэгдэмэл газартань—40-өөд тонно хүргэгдэбэ. Нэгэ самосвал үдэртөө 80 тонно, тэргэтэй трактор—30 тонно тухай шэбхэ гаргана. Нэгэ бульдозер шэбхэ обоолжо үгэнэ.

Һаяхан колхозой кукурузашад сугларжа, поли дээрэ зүб квадрадуудые гаргажа һураба. Энээниие хүдөө ажахын инспекциин ахалагша агроном нүхэр Михайлов хүтэлбэрилһэн байха юм. Тингэжэ эндэхид гектарай 300—350 центнерһээ доошо бэшэ шэмэтэ ногоон набша сохом ургуулхабди гэжэ найдана.

В. Гумпылов.

Республикын колхоз, совхозуудта хабарай тарилгын ябаса тухай

1959 оной майн 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Бухы таригдаһаниинь	Тэрэ тоодо эрооһо тарья тарилга	Тэжээлэй корнеплодуудые тарилга
Байкало-Кударын	54,3	77,7,	5,6
Баргажанай	32,6	77,2	—
Баунтын	—	—	—
Бичурын	67,0	45,4	57,2
Зэдын	47,7	32,9	9,4
Яруунын	46,3	37,0	—
Заиграйн	56,9	22,5	27,8
Закаменай	42,9	48,3	—
Иволгын	62,2	36,8	18,5
Кабанскын	51,7	63,0	54,0
Хэжэнгын	57,3	47,5	—
Кударын	56,1	53,5	17,9
Курумканай	44,1	37,9	—
Кяхтын	49,1	62,1	—
Мухаршэбэрэй	63,8	74,8	41,1
Прибайкалиин	60,9	32,9	31,1
Сэлэнгын	50,5	48,7	30,0
Тарбагатайн	72,8	30,5	41,0
Ториин	50,2	58,5	18,0
Түнхэнэй	41,9	90,3	1,2
Хориин	53,9	60,1	40,0
СОВХОЗУУД:			
Бичурын	66,7	73,1	70,6
Борьёогой	41,6	54,7	50,0
Яруунын	38,4	84,3	18,0
Кабанскын	45.5	67,4	65,0
Иволгын	12,9	93,7	—
Кяхтын	49.7	34,0	—
Сэлэнгын	52,4	85,0	94,0
Хориин	44,4	42,6	49,5
«Эрдэм»	31,5	71,2	59,2

Партийна эхин организацинуудта

Коммунистнуудай нүлөөн ехэ

Үни холын түбхинэнхэй бэшэшье hаа, модо дархалха станогуудые бүтээдэг Селендумын завод продукци гаргаха hара, квартал, жэлэйнгээ түсэбүүдые хэдодоо үлүүлэн дүүргэдэг юм. 1957 ондо завод бүхы дээрэнь продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые холо урид, бүри ноябриин 16-да дүүргээ hэн. Үнгэрэгшэ жэлдэ баhал болзорhоонь урид, декабриин 20-до дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 38 станок бүтээн гаргаhан, 400 гара мянган түхэриг мүнгэ алмаhан байна.

Энэ заводойхид үйлэдбэрээ үргэдхэжэ, шэнэ шэнэ станогуудые гаргадаг болохотоёо хамта, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ, гаргаhан продукциингаа өөрынь үнэ сэнгые химдаруулха хэрэгтэ гол шухала анхаралаа хандуулжа байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 111 процент дүүргэгдэhэн, гаргадаг продукциин өөрынь үнэ түсэбэй ёhоор 3,6 процентын орондо, 19,3 процентээр химдаруулагдаhан байна. Тиихэдэ шэнэ янзын «ЦП», «ЦП-А», «ЦК-4» гэжэ станогуудые бүтээн гаргадаг болоо.

Энэ предприятиин ажал хүдэлмэридэ, амжалта туйлалтануудтань нүхэр Н. Е. Стрижов секретарьтай партийна организаци ехэ нүлөө үзүүлдэг байна. Партийна организаци хүдэлмэришэдэй дунда политическэ болон эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулдаг, ажал хэрэгээ hайнаар мэдэжэ, хүдэлмэриин hалбари бүхэндэ нүлөөгөө үзүүлдэг, үйлэдбэрсэ гуримшуулан hайжаруулхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэдэг юм.

Заводойнгоо ажал хүдэлмэридэ партийна организаци яагаад нүлөөгөө дээшэлүүлээб гэхэдэ, тон түрүүндэ, коммунистнуудаа ажахын шухалын шухала hалбаринуудта тааруугаар хубаарилан табижа шадаа. 20 коммунистнуудай 13-ниинь сэхэ үйлэдбэри дээрэ ажаллажа байдаг. Тэдэнэрэй гурбаниинь слесарь, хоёрынь тэкарь, бэшэниинь хэблэгшэ, гагнагша, барилгашан гэхэ мэтэ элдэб хүдэлмэридэ ажаллана.

Коммунистнууд үгөөрөө ойлгуулан, оролдосото ажалаараа жэшээ харуулан, зоноо дахуулжа, эршэтэ ажалда зоригжуулжа байдаг тулань бүхыдөө предприяти гүрэнэйнгөө түсэбые, абаhан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Токарь коммунистнууд Хайленко, Кулаков гэгшэд, слесарь коммунистнууд Дашиев, Галсанов гэгшэд үдэр бүри нэгэ хахад, үшөө дээшэшье нормо дүүргэдэг.

Заводой ажал хүдэлмэридэ партийна организаци эдэбхитэйгээр хамааралсажа, суглаанууд дээрэ шухала шухала асуудалнуудые табижа, шиидхэжэ байдаг юм. Ажал хүдэлмэриншье, ажабайдалайшье шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулха, коммунистнуудые зонтой hайн холбоо барисаатай болгохо зорилгоор партийна бюро нэмэл партийна суглаануудые олоор үнгэргэдэг заншалтай.

Мүнөө жэлэй эхеэр заводто эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулганууд хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэдэг, энэ шухала хэрэгтэ предприятиин хүтэлбэрилэгшэд зохихо анхарал хандуулдаггүй байгаа. Тиимэhээ партийна суглаан дээрэ энэ асуудал табигдаhан юм. Нээмэл суглаан дээрэ зон олоороо сугларжа, эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулгануудай ямараар дүүргэгдэжэ байhан тухай заводой главна инженер нүхэр Петровэй элидхэлые ехэ эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсээ hэн. Партийна эдэбхитэд өөhэдынгөө hанамжа болон дурадхалнуудые оруулhан байгаа. Тиигээд суглаан эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлхэ тодорхой шиидхэбэри абаhан байна. Тэрэшэлэн партийна суглаанууд дээрэ «гаргадаг продукциингаа шанарые дээшэлүүлхэ тухай», «ажалай эмхидхэл болон тэрэниие hайжаруулха хэмжээнүүд», «уралан нарижуулгын хүдэлмэри тухай» гэхэ мэтын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ, дэмжэхэ, шэнэ түрүү юумэнүүдые дэлгэрүүлхэ, нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ партийна организаци ехэ анхарал табина. Энээнэй ашаар уралан нарижуулагшадай тоо улам олошоржо, үнэтэ дурадхалнууд олоор орожо байдаг болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ уралан нарижуулгын 42 дурадхал орожо, тэрэнэй 37-нь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ hэн. Харин тиихэдэ энэ жэлэй түрүүшын 4 hара соо нёдондонойхиин тухай олон дурадхал ороод, тэдэнэй 9-ниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, бэшэниинь хаража үзэгдэжэ, бэлэдхэгдэжэ байна. Коммунистнууд Осовский, Кулаков, Дашиев, Галсанов, партийнабэшэ хүдэлмэришэн Хамидулин гэгшэд илангаяа олон hайн дурадхал оруулна.

Коммунистнуудайнгаа ударидалгаар эндэхи станок бүтээгшэд Бурят ороной Россин гүрэнтэй hайн дурааараа нэгэдэhэнhээ хойшо 300 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ байна. Эндэ коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Энэ мүрысөөндэ коммунист Эповэй хүтэлбэрилдэг хабсаргагшадай бригадынхид түрүүлэн оролсоод, hүүлээрнь комсомолшууд Ильин, Смольникова гэгшэдэй даадаг токарьнуудай бригадынхид тэдэниие дагаба. Эдэ бригаданууд бултадаа үдэрэйнгөө нормо хэдодоо үлүүлэн, hайн шанартайгаар дүүргэдэг, олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэдэнэй олонхинь уран hайханай, спортын бүлгэмүүдтэ, арадай милициин дружинада хабаадалсадаг байна. Бултадаа КПСС-эй XXI съездын материалнуудые шудална.

Ингэжэ эндэхи партийна организаци үнэхөөр нүлөө ехэтэй, зоноо ударидажа, эмхидхэжэ, бүтээсэ ехэтэй ажалда зоригжуулжа байдаг хүсэн болонхой.

А. Бордонов,
КПСС-эй Сэлэнгын айкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

Ажалай бэлэгтэйгээр угтаха

(Кударын аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанhаа)

Һаяхан эндэ партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо, Бурят ороной Росситай нэгэдэhээр 300 жэлэй ойс hайндэрлэхэ тухай элидхэл айкомой секретарь нүхэр **Федоров** хэбэ.

Элидхэлэй hүүлээр үгэ абаhан Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр **Одоев** иигэжэ хэлээ:

— Долоон жэлэй түрүүшын жэлэй табадахи hара ябажа байна. Манай колхозой гэшүүд малай ашаг шэмэ гүрэндэ худалдаха түсэб, уялгануудаа болзорhоонь уридшалан дүүргэхын түлөө бүхы хүсэл, эрмэлзэлгээ зорюулжа байна. Түрүүшын хахад жэлдэ мяха тушааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхын тула бидэнэр бэлшээн таргалуулагдаха тусхай хоёр отара бии болгожо, июлиин 1-дэ хонидой толгой бүриисэнь 55 килограмм шэгнүүртэй болгохо, 200 толгой бодо мал худалдажа абаха, нэгэдэхи бригадада механизаторнуудай байха хамтын байра, культбаза, үхибүүдэй ясли бариха гэhэн уялга абаабди. Эдэ уялгаяа хүсэндэнь хүргэжэ шадахабди. Суглаан дээрэ Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Г. Мансуровский**, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **А. Соковиков**, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Д. Банзаров**, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь **И. Кривогорницын** болон бусад үгэ хэлэбэ.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ дэлгэрэнгы хэмжээнүүд хараалагдажа, Росситай Бурят ороной hайн дурааараа нэгэдэhэнhээ хойшо 300 жэл болоhоной ойн баярай hайндэрые эрхим hайнаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уряал баталан абтаа.

Г. Дашиев.

КУРУМКАНАЙХИДАЙ ҮҮСХЭЛ ҮРГЭНӨӨР ДЭМЖЭГДЭЭ

БАЯН УРГАСА—УҺАЛУУРИ, ҮТЭГЖҮҮЛГЫН АША

☆

Хойрог ажалай хойшолонгууд

Һаяхан республикын Хүдөө ажахын министерство Заиграйн аймагай колхозуудта газарай хэр зэргэ уhалагдажа байhан тухай хаража үзэбэ. Тэндэхи уhанай ажахын управлениин начальник нүхэр И. Д. Бочковой мэдээсэhэнэй ёhоор, олон колхозуудта уhалууриин системэ саг соогоо бэлдэгдээгүй, мүн hубаг канава сэбэрлэхэ, уhалууриин системэ заhабарилха, тэндэ хаалта түхсэрхэ хүдэлмэри дүүргэгдээгүй байшоо.

Тиигээдшье мүнөө үедэ таряалан, сабшалангай, бэлшээриин газар уhалха хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Энэ оной майн 8-най мэдээгээр аймаг дотор 1585 гектар уhалагдаа гэхэ гү, али түсэбэйнь миил гурбанай нэгэ хуби дүүргэгдээ. Уhалагдаха ёhотой сабшалангай 32 процентнь уhалагдаа. Аймагай колхозуудта оройдоол 132 хүн газар уhална. Энэнь хаанашье хүрэхэгүй байна бшуу. Иигэжэ газар уhалха таатай сагаа алдахаяа байна.

Олонхи артельнүүдтэ газар уhалха нүүдэл насосно станцинууд мүнөө болотор тодхогдоогүй байха юм. Гадна артелиин хүтэлбэрилэгшэд, мүн уhанай ажахыншье мэргэжэлтэд газар уhалагшадайнгаа хэhэн ажалые хаhа сагтань шалганагүй. Тиимэhээ зарим колхоздо таряалан, сабшалангай газар уhалагдаа гэжэ миин нэрэ зүүгээд орхиhон ушар олон.

Эдэ дутагдалнууд юун дээрэhээ гарааб гэхэдэ, аймагай уhанай ажахые эрхилэгшэ нүхэр Бочков колхозуудта таряалан, сабшалангай газар уhалха хүдэлмэриие ёhоор эмхидхээгүй, участогуудтахи инженер, технигүүдэй ажалые муугаар хүтэлбэрилнэ. Тэрэшэлэн уhалууриин хүдэлмэриие эрид hайжаруулха, дутагдалнуудаа усадхаха тухай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ шанга эрилтэ табинагүй гээшэ.

Сабшалан, таряалангай газар уhалха тон шухала хүдэлмэриие хангалтагүй муугаар ябуулжа байhанайнь түлөө нүхэр Бочковто шанга зэмэ тохогдобо. Тэрэшэлэн эдэ бүхы дутагдалнуудаа ойрын үдэрнүүдтэ сүм усадхажа, газар уhалха хүдэлмэреэ эрид hайжаруулха ёhотой гэжэ нүхэр Бочковые министерство уялгалаа.

Га бүриhөө 20 центнер үбhэ абахань

Бичурын совхозой 1-дэхи отделениин түрүү луговод Жамбал Цыбиктаров сабшалан уhалжа, ехэ мэргэжэлтэй болонхой. Дарма Цыдендоржиевай туhалhанай ашаар тэрэ 120 га газар нэгэ дахин hайса уhалжа дүүргээ. Мүнөө хоёрдохёо уhалжа эхилээ. Эдэ луговодууд даажа абаhан сабшалангайнгаа га бүхэнhөө 20 центнерhээ бага бэшэ үбhэ ногоо хуряаха зорилготой

Б. Цыденжапов.

☆ ☆ ☆

КПСС-эй ОБКОМДО

Алташа гол дээрэ уhанай сөөрэм бариха тухай Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой үүсхэл тушаа

Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой таряалан, сабшалангаа уhалхын тула ехэ хүдэлмэри хэжэ байhаниие КПСС-эй обкомой бюро тэмдэглэбэ. Энэ колхозой газар дээрэ хоёр миллион кубометр тухай уhатай байха ехэ сөөрэм тогтоогдожо байна. Тэрэ 42 гектар газар эзэлхэ юм.

Энэ сөөрэм тогтоожо дүүргээд байхадаа, колхоз 1300 гектар сабшалан, таряалан уhалха аргатай болохо. Тиихэтээ хамта, энэ сөөшэм шадар 15—20 мянган уhанай шубуудые, мүн загаhа үсхэбэрилхэ байна.

Алташа горхон дээрэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой сөөрэм барижа байhан үүсхэлые КПСС-эй обкомой бюро hайшааба. Хараалагдаhан хүдэлмэреэ бэелүүлээд байхадаа, колхоз ороohото болон тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса абадаг болохо. Мүн ажахынгаа бэшэшье hалбаринуудые хүгжөөжэ, ойрын хоёр жэлэй туршада колхозоо баян дэлгэр болгожо шадаха байна.

Таряалан, сабшалан ехээр уhалха, уhанай шубуу, загаhа олоор үсхэбэрилхэ хэрэгтэ сөөрэм, нуур тогтоохо гээшэ ажахын ехэ удхашанартай. Тиимэhээ республикын бүхы колхоз, совхозуудта, илангаяа болохоор таатай газартань уhа, сөөрэм тогтоохо хүдэлмэри ябуулха шухала гэжэ тэмдэглэгдээ. КПСС-эй айком, аймгүйсэдком, Хүдөө ажахын министерство, «Росгипроводхозой» Бурядай экспедици аймагуудта уhа, сөөрэм тогтоохо хэмжээ-ябуулгануудые хараалжа, энэ оной июниин 1 хүрэтэр КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй үзэлжэдэ табиха болоо.

Аймагуудта уhа, сөөрэм тогтоохо хэмжээ-ябуулгануудые бэлдэхэдэ туhалхыень майн 20-hоо, хойшолуулангүй бүлэг мэргэжэлтэдые—мелиоратор, гидромелиораторнуудые хүдөө эльгээхэ хэрэг республикын Министрнүүдэй Соведтэ даалгагдаба.

Луговодуудай эдэбхитэ ажал

Хэжэнгэ тосхонhоо шанха зүүлжээ дүшөөд модонэй газарта аажамаар урдадаг Худан голой хоёр эрье зубшажа, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үргэн үүжам таряалан, сабшалан, бэлшээри нэмжыдэг юм. Эндэ hайнаар уhалжа, үтэгжүүлжэ шадаа hаа, үбhэ ногоо ехээр абахаар Могсохон, Тураасгай, Шулуута, мүн Шара Жалга, Гангата Жэбхээhэн гэхэ мэтэ үрэжэлтэй hайн сабшалангай газарнууд элбэг.

Байгша ондо колхозой правлени, партийна организаци ниитынгээ адууhа малай тоо толгойе олошоруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхын түлөө үбhэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулна. Нёдондо эндэхид артелиингээ эдэбхитэй үбгэн коммунист Жамсаран Дамдинов түрүүтэй, шадамар бэрхэ луговодуудай сабшалангаа hайнаар уhалhанайнь ашаар, 14 мянга гаран центнер үбhэ, мүн бэшэшье тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ, адууhа малаа ядамаггүй ондо оруулаа hэн. Мүнөө колхозой үхэр мал яhала шадал тамир hайнтай хүхэ ногоондо гараад байна.

Тус артельдэ энэ жэлдэ сабшалан үтэгжүүлхэ, уhалха тушаа нёдондонойхиhоо hураггүй ехэ юумэ хэгдэжэ байна. Энэ хабартаа хамагзониинь бултааран гаража, 4056 тонно наг шэбхэ сабшалан болон кукурузын таригдаха газарта гаргажа тараагаад, мүнөөшье тэрэнээ үргэлжэлүүлhээр. Гадна газар уhалха талаар баhал нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Январь hарада Байса хадын хормойдо түргэн урасхалтай Сулхара горхон дээрэ хаалта баригдаа. Мүнөө тэрэ хаалтаар гараhан уhан канаваар ошожо, Ожорhотын сабшалан уhалагдажа эхилэнхэй.

— Малаа олошоруулха, hү, мяха ехээр абаха гэлсэнэбди. Тиэд сабшалангайнгаа ургасые эрид дээшэлүүлжэ, үбhэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ шадаагүй hаа, энэ зорилгомнай дүүргэгдэхэнь бэрхэтэй бшуу. Тиимэhээ газараа hайнаар уhалжа, үтэгжүүлжэ, десятина газарhаа 70—80 бухал абадаг болохо ёhотойбди. Абаха аргатайшьебди. Үнгэрhэн жэлдэ бидэ 10 гаран үбгэд хабарhаа эхилээд, бүхэли зундаа сабшалан уhалаабди. Энээнэй ашаар хура бороогүй, хуурай гаң жэл байбашье hаань, Шара Жалга гэжэ газарта Цыренов Агбан бидэ хоёрой уhалhан 200 гаран га сабшаланhаа гектар бүриин дунда зэргээр 12 центнер үбhэн абтаа hэн. Тиихэдэ буусын hүүринуудhаа гектарай 35—40 центнер ургаса хуряагдаа. Энэ жэлдэ бүри hайнаар уhалхамнай. Мүнөө зомнай хуу сабшалан дээрээ гаранхай, түлэг уhалжа байна,—гээд Дундахай нютагтаа алдаршаhан Жамсаран Дамдинов үбгэн хөөрэнэ.

Мүнөө артелиин 10 гаран луговодууд хоёр гурбаараа сабшалангай газар даажа абаад, уhалжа байнхай. Жэшээнь, Тураасгай гэжэ газарта Холхорой Содном, Жигмидэй Чимит, Бадмын Балжир, тиихэдэ Могсохондо — үхэр наhатай үбгэн Цыремпилэй Жамбал, Цыренжабай Будажап, Шулуутада — Базаржабай Дымбрыл, Митыбэй Гомбоцырен, Сагаан Нуурай арада—Очирой Бадма, Шара Жалгада — Цыренэй Агбан гэгшэд нилээд ехэ сабшалан уhалаад байна.

—Энэ жэлдэ Сулхарада хаалта барисhанайнгаа ашаар Хэлтэгы Ожорhото, Сагаан Нуур гэжэ газарнуудта 700—800 га сабшалан, таряалангай газарнуудые жэл бүри уhалха аргатай болообди. Мүнөө бидэ 10-аад модоной газарта трактораар хуушан канавануудыень ехэ болгообди. Гадна энэ жэлдэ Хэлтэгы, Мункын Хорой, Матаар Гарасан гэжэ урдань уhалагдадаггүй, үбhэ ногоошье ургадаггүй газарнуудые уhалхамнай. Сабшалан ехээр уhалhанай ашаар адууhа малдаа үбhэ тэжээл элбэгээр абажа шадаа hаа, маанад үбгэдэй hанаhан хэрэг дүүрэхэ, hарбайhан юумэмнай абтаха гээшэ,—гээд Жамсаран Дамдинов омогтойгоор хөөрэбэ.

Ингэжэ түрэл партиингаа XXI съездын шиидхэhэн түүхэтэ долоон жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ Могсохоной үбгэд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үнинэй коммунист Жамсаран Дамдиновай хүтэлбэрээр өөhэдынгөө хубитые оруулхын түлөө хаба шадалайнгаа зэргээр хүдэлжэ байна бшуу.

Н. Галданов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) Жамсаран Дамдинов Содном Золтоев хоёр канава заhажа, сабшалан уhалжа байна.

фотонь авторай.

Сабшалан дээрэ хүдэлмэри hулаар ябуулагдана

Баргажанай аймагта уhа голнууд, хадын горход ехэ элбэг юм. Баргажан мүрэнэй олон hалаанууд эндэхи колхозуудай сабшалан, бэлшээриин дундуур хотирон урдадаг. Мүн хадын хормойн сабшалангай газар уhаар дутахагүй байдаг. Хэрбээ hайнаар оролдолго гаргабал, аймагай колхозууд уhалагдадаг сабшалангаа аяар 11000 гектар хүрэтэр үргэдхэжэ болохо hэн. Иимэ баян сабшалан, бэлшээритэй байhанаа хараадаа абажа, аймагай хүдөө ажалшад 1959 ондо мяха абалгые урда жэлэйхидэ орбол 2,1 дахин, hү hаалгые 1,4 дахин, ноохо хайшалалгые 1,3 дахин дээшэлүүлхэ гэжэ ехэ зүбөөр хараалhан байна.

Хони малаар олон аймагта үбhэн гол тэжээл болоно гээшэ. Теэд урда жэлнүүдтэ аймаг дотор ниитын адуу мал үбhөөр оройдоо 40—50 процент хангагдадаг байгаа. Тиин үбэлжэлгын үедэ мал тэжээлээр дутажа, ехээр муудадаг, ашаг шэмэеэ гээдэг hэн. Энэ юунhээ болодог байгааб гэхэдэ, аймагай колхозууд сабшалангаа уhалха, үтэгжүүлхэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулжа, ногооной hайн ургаса абажа шададаггүй байгаа. Теэд мүнөө жэл баргажанайхид ногооной ургаса дээшэлүүлхын түлөө хэр зэргээр тэмсэнэ гээшэб?

САБШАЛАН ХАНГАЛТАГҮЙГӨӨР УҺАЛАГДАНА

Аймагай колхозууд ногооной ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ урданайхиhаа ехээр анхаралаа хандуулжа байна. Аймаг соогоо түрүүлэн Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Звезда», «Авангард» колхозууд сабшалангаа уhалжа эхилээ. «Звезда» колхоз буусадаа дүтэ Читкан гэжэ газарта 1000 гектар уhалагдажа боломоор сабшалантай байhан аад, тэрэнээ орхижо, бүхы үбhэеэ 25—30 километр холо Топико гэжэ газарта сабшадаг болоhон байгаа. Харин мүнөө жэл энэ колхозойхид Читканай сабшалан дахин ашаглахын түлөө ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Эндэ П. А. Малыгинай даадаг луговодуудай звено хабар эртэhээ эхилжэ мүнөө 250 гектар сабшалан уhалаа. Тэрэшэлэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой луговодууд али бүхы аргаараа сабшалангаа hайнаар уhалхын тула ехэ оролдолго гаргажа байнхай. Эндэ майн 5-най мэдээгээр 300 гаран гектар газар уhалагдаа.

Гэхэтэй хамта аймаг дотор сабшалан уhалалга хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэжэ, бүхы арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Мүнөө үедэ «Гигант», Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай сабшалан дээрэ хүдэлмэри үшөө захалаадүй байна. «Гигант» колхоз 400 гаран гектар газар уhалха арга боломжотой аад, hубаг канавануудаа сэбэрлээ, заhабарилаагүй дээрэhээ юушье хэжэ шадахагүй болоод байна.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз Боргол гэжэ газарта 300 гаран гектар уhалагдадаг сабшалантай юм. Теэд тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд Борголой үерлэхэдэ эндэхи газар зундөө уhалагдана бэзэ гэhэн бодолтой, hанаа амархан hууhаар. Хэрбээ эндэ hубаг, канавануудые малтажа, уhалууриин шэнэ түхеэрэлгэнүүдые бии болгоо hаань, Борголой сабшалангые нилээд ехээр үшөө уhалжа болохо байгаа. Энэ арга боломжо хэрэглэгдэнэгүй.

Колхозуудай ехэнхи сабшалангынь гол горходто дүтэ юм гэжэ хэлэгдэhэн байгаа. Хабар, зундаа үерэй болоходо набтар газар уhалагдадаг байна. Эндэ хаалтануудые баряад, hубаг канавануудаар үерэй уhые тараабал, ехэ сабшалан уhалагдажа болохо байгаа. Иимэ хүдэлмэриие гансахан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид бэелүүлнэ.

Мүнөө аймаг дотор хамта 3630 гектар уhалагдадаг газар бии гэжэ тоотой. Энээниие үшөө 7000 гектараар үргэдхэжэ болохо арга боломжо элирүүлэгдэhэн байгаа. Теэд колхозууд уhалагдадаг сабшалангаа үргэдхэхын тула hүүлшын жэлнүүдтэ өөдтэй юумэ хээгүй.

Гадна насосно станцинуудые тодхожо, ехэ сабшалан уhалха арга боломжо бии. Мүнөө жэл колхозууд энэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулхын зорилгоор 9 тиимэ станци захиhан байгаа. Теэд республикын Хүдөө ажахын министерство оройдоо нэгэ станци үгөө.

МУУГААР ҮТЭГЖҮҮЛЭГДЭНЭ

Һүүлшын жэлнүүдтэ аймагай колхозууд сабшалангаа үтэгжүүлхэ, hайжаруулха хүдэлмэридэ анхаралаа табидаг болоошье hаа, тэрэнь түсэбэй ёhоор ябуулагданагүй, хараалагдаhан хэмжээ-ябуулганууд жэл бүри дүүргэгдэнэгүй. Харин мүнөө колхозууд энэ шухала хүдэлмэридөө хам орохо гэжэ hанагдаhан байгаа. Теэд хүдэлмэриин ябасые харахада, сабшалан үтэгжүүлгэ баhал үгэ зугаагаар дүүрэжэ байна. Мүнөө жэл сабшалан дээрэ хамта 34000 тонно наг шэбхэ гаргагдаха гэжэ хараалагдаа hэн. Майн 5-най мэдээгээр оройдоо 22000 тонно наг шэбхэ гаргагдаа.

Тиихэдэ зарим колхозуудта сабшалан үтэгжүүлхэ түсэб ёhо тэдысэ дүүргэгдээ. Жэшээнь, Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд үбэлжэлгын үедэ малай дэбдихэр болохоор обоолhон хохироо үтэгтэ тоолоно. Иимэ баримтанууд аймагай бусадшье колхозуудта бии.

Мүн сабшалан үтэгжүүлгэ түсэбэй ёhоор ябуулагданагүй. Колхозууд жэлhээ жэлдэ аргал шэбхээ малайнгаа байрада дүтэ гаргаад, холын буусанууд дээрэ абаашанагүй. Тиимэhээ нэгэ газарта ехээр суглараhан наг шэбхэ туhа болохо бэшэ, харин тойбо татана. Иимэ ябадалтай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд тэмсэнэгүй.

Сабшалан уhалха, үтэгжүүлхэhээ гадна, мүнөө үедэ зарим газарта олон жэлэй ногоо тариха, газарай хүрьhэ борнойлхо хүдэлмэри ябуулагдаха байна гээшэ. Теэд олон жэлэй ногооной ургаса эрид дээшэлүүлхэ хүдэлмэри аймаг дотор тоогдоногүй.

ЛУГОВОДУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ҺУЛААР ЭМХИДХЭГДЭНЭ

Сабшалан дээрэ саг үргэлжэ хүдэлмэри ябуулхын тулада колхозууд луговодуудай тусхай звенонуудые эмхидхэдэг болоо гээшэ. Энэнь үбhэ ногооной ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай гэжэ дүй дүршэлэй харуулhаниинь мэдээжэ. Теэд дурсагдаhан аймагта энэ hайшаалтай хүдэлмэри хэр зэргээр эмхидхэгдэнэб гэхэдэ, үшөөл ехэ дутагдалтай байна. «Гигант», Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта луговодуудай звенонууд мүнөөшье болотор эмхидхэгдээгүй. Хэрбээ «эмхидхэгдэhэншье» байбал, тэдэнь бодото дээрээ үгы, харин миин саарhан дээрэ тоологдодог.

Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Авангард», «Звезда» колхозуудта дүй дүршэлтэй луговодууд олон юм. Теэд тэдэнэр булта үбгэжөөлнүүд ганса гансаараа тусхай газар даажа абаад хүдэлнэ. Тиихэдэ тэдэнэрэй горьтой хүдэлмэри бүтээхэнь бэрхэтэй болодог. Колхозуудай правлени, партийна организацинууд залуушуулые луговодуудаар томилжо, дүй дүршэлтэй луговодой хүтэлбэри доро тэдэниие hургаха асуудалда үшөө анхаралаа багаар хандуулна.

***

Мүнөө жэл ногооной ургаса хоёр дахин дээшэлүүлхэ гэhэн үнэтэй үүсхэл хүршэ курумканайхид гаргаhан байна гээшэ. Энэ үүсхэл хаанагүй халуунаар дэмжэгдээ. Теэд баргажанайхид курумканайхидтай мүрысэдэг аад, яахадаа ногооной ургаса дээшэлүүлхын түлөө иимэ hулаар тэмсэнэб? Энэ асуудалаар партиин Баргажанай айком, аймгүйсэдком колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, аймагай хүдөө ажахын инспекцидэ эрилтэ хэхэ зэргэтэй.

О. РАДНАЕВ,
манай корреспондент.

Д. ГЫРГЕНОВ,
«Баргузинская правда» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

Пионернууд! Коммунистическэ партиин хэрэгэй түлөө тэмсэхээр бэлэн байгты!

Хүнүүдые һургадаг, өөрөө һурадаг байһан юм

Үхибүүд, таанар өөһэдыгөө эдир ленинишүүд гэжэ нэрлэнэт. Ленин тухай шадаал һаа ехэ юумэ мэдэхэ зэргэтэйт. Владимир Ильич бүхы оронуудай революционно хүдэлөөе гүнзэгыгөөр шудалһан байгаа. Маркс Энгельс хоёрой бэшэһые бултыень һайнаар мэдэдэг, Россин үнгэрһэн саг болон мүнөө үеые, түүхэ, хүдөө ажахы, завод, фабрика, техникэ тухай номуудые, хаанта Россин, мүн бусад капиталистическэ гүрэнүүдэй хуулинуудые, үшөөшье олон ондоо юумэ мэдэдэг һэн.

Ажалшадай ашата вождь, бүхы дэлхэйн пролетаринарай вождь болоходонь эрдэм ухаан Лениндэ туһалаа юм. «Россидахи капитализмын хүгжэлтэ» гэһэн ном бэшэхэдээ 583 хэһэг ном хэрэглэһэн байгаа. Энээн дээрэһээ таахада, али тухай олон ном уншаһаниинь эли болоно.

Теэд сохом хэдые уншаһыень тодорхойлхо бэрхэтэй. Бүхы наһан соогоо библиотекэһээ ном абажа уншаһан, хахад наһаяа библиотекэ соо, библиотекын ном уншажа үнгэргэһэн байха.

Н. К. Крупская.

Эрхим отрядуудай нэгэн

Ростов-на-Дону городой № 12 һургуулиин һурагшад—пионернүүд түүхэтэ долоон жэлэй асари ехэ түсэбые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ «бидэшье хубитаяа оруулалсахабди» гэжэ отрядуудайнгаа суглаануud дээрэ хэлсээд, «Долоон жэлэй спутник» гэһэн отрядай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула оролдоё гэжэ оронойнгоо бүхы пионернүүдтэ хандаһан байгаа. Энээндэ хүртэхэ зорилгоор отрядай пионернүүд барандаа эрхим һайнаар һураха, ажалай онол дүршэлтэй болохо, манай промышленностьда шухала хэрэгтэй түмэрэй үртэһэ, хэрэггүй саарһа суглуулха, үйлсэнүүдые ногооруулха хэрэгтэ туһалха гэбэ.

Ростовойхидой уряае манай республикын пионернүүд мүн лэ халуунаар дэмжэһэн байна. Улан-Удын № 2, № 65, № 3 һургуулинуудтахи пионерэй отрядуудта «Долоон жэлэй спутник» гэһэн отрядай нэрэ зэргэ олгогдоо.

2-дохи һургуулиин 5-дахи «а» классай иимэ нэрэтэй отрядай һурагшад һайнаар һурадаг, мэдээгүй юумэеэ ойлгожо абаха гэжэ оролдодог юм. Жэшээнь, энэ отряд (ахалагша пионервожатань Евгения Левицкая) Улан-Удын судна заһабарилгын заводой Анатолий Шигаев түрүүтэй коммунистическэ ажалай бригадатай холбоо барисаатай байдаг. Бригадын гэшүүд һургуулида ерэдэг, пионернүүд—заводто ошодог болонхой. Бригадын гэшүүд хайшан гэжэ бүтээсэ схэтэйгээр хүдэлнэб, яагаад коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөөб гэжэ мэдэхэ, тэдээн шэнгеэр—эрхим һайнаар һураха, ажаллаха гэжэ эдэ пионернүүд шиидэә.

Мүн энэ отрядта пионернүүдэй рейдовэ бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. 5 «а» классай һурагша Юра Ламкин ажал хэхэ дурагүй, муугаар һурадаг байһан юм. Рейдовэ бригадын гэшүүд Юрын гэртэ хэды дахин ошожо, түрэлхидтэйнь хөөрэлдөө. Мүнөө Юра һайн һурагшадай тоодо орожо байнхай. Мүн бүхы предмедүүдээрээ «5» гэһэн сэгнэлтэ абажа, бэшэндээ үльгэр жэшээ харуулдаг һурагшад энэ отрядта улам нэмэнэ. Жэшээлхэдэ, Рита Амплеева, Витя Мышкин, Света Григорьева болон бусад өөһэдөө һайн һурахаһаа гадна, нүхэдтөө туһална, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ классай пионернүүд һаяын үдэрнүүдтэ 2 тонно үлүүтэй түмэр, 600 килограмм саарһа суглуулжа тушааба. Агууехэ вождь В. И. Ленинэй түрэһэн үдэр—апрелиин 22-то 2-дохи һургуулида үшөө 4 отряд эмхидхэгдээ. Энэ үдэр 100 гаран үхибүүд пионерэй зэргэдэ абтаһан байна.

Ч. Дарибазарон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын 2-дохи һургуулиин «Долоон жэлэй спутник» гэжэ отряд (5-дахи «а» класс).

Бидэнэрэй зорилго иимэ

…Удын 1-дэхи …нат-һургуу-…рагшад, би-…стов-на-До-…дой пионер-…ряае нэгэн … дэмжээд, …даа булта хандаха, …ан нүхэдтөө гэжэ шии-…дп. Манай классай пио-…й 4-дэхи от-… пионерһээ …эй юм. Тамара Раднаева, Гоша Норбоев, Цыдып Цыренов гэгшэд һайнаар һуража, бэшэ нүхэдтөө жэшээ харуулна. Эдэмнай ядалдаһан нүхэдтөө үдэр бүри туһалдаг. Тиигэжэ тэдэнээ түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргахань. Сүлөөтэй сагтаа түмэрэй үртэһэ, саарһа суглуулжа тушаанабди. Манай отряд 1500 килограмм түмэрэй хаядаһа, 500 килограмм саарһа суглуулжа тушааха уялга абаһан аад, дүүргүүтэй байна. «Долоон жэлэй спутник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула улам ехээр оролдохобди.

Дашима Чимитова,
пионерэй 4-дэхи отрядай соведэй түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: пионернүүд В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ.

Хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ

…Удын 65-дахи һургуулиин …д һайнаар һурахынгаа ха-…ниитын ажалда эдэбхитэй-…абаадана. 5-дахи, 6-дахи …ай һурагшад амарал-…жые сэбэрлэжэ, гуримтай …бо. Һурагшаднай баран-…дээ модо һуулгалсана, тү-…гэ суглуулна. Жэшээлхэдэ, …а» классай пионернүүд тус …0—40 килограмм түмэрэй суглуулаад, һургуули дото-…үлээ. Пионернүүднай үхи-…адые шефтээ абаад, багашуулда концерт харуулна, номуудые уншажа үгэнэ.

Коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн аха нүхэдһөө жэшээ абажа, «Долоон жэлэй спутник» гэһэн отрядай нэрэ зэргын түлөө манай пионернүүд тэмсэжэ байна. «Долоон жэлэй спутник» гэһэн нэрэ 4-дэхи «а» классай пионернүүдэй отрядта республика соо эгээ түрүүлэн олгогдобо.

В. Кондратенко,
пионервожата.

Баян бэлэг бэлдээбди

…һайханаар солбон хатарха, …нтэ һайхан нютагайнгаа …ар, хада, …гаар аян-…удэшын ха-…этэ сорьён …ша түүдэгэй һонирхол-…өөрэлдөөнүү-…дэ ямар һо-…

Эгээл тиимэһээ манай һургуулиин пионернүүд өөһэдынгөө һайндэртэ зорюулан, ой соо пионерэй түүдэг носоохо юм. Тэндэ пионернүүд элдэб дуунуудые дуулаха, уран шүлэгүүдые уншаха байха. Һүүлдэнь «Нюуса дарамалые бэдэрэлгэ» гэһэн наадан эмхидхэгдэхээр хараалагдана.

Манай пионернүүд һайндэрэйнгөө хүндэлэлдэ тахяагай 1600 дальбараа дэгжээжэ, түрэл колхоздоо бэлэглээ.

К. Орлова, Иволгын аймагай Харганаагай долоон жэлэй һургуулиин ахалагша пионервожата.

Бултадаа эдээн шэнгеэр оролдыт

…хүйтэн байхада Улан-Удын …эхин һургуулиин һурагшад …һайхан сэсэгүүдые тариха …өөрэлдэжэ эхилээ һэн. Элдэб …эй үрэһэ эртээнһээ суглуу-…бартаа городойнгоо үйлсэ-…клумбанууд соогуур тариха …идэһэн юм. Һургуули ша-…тарилгын талмайе сэсэгээр …, үшөө Смолиной нэрэмжэтэ үйлсын клумбануудта касмей болон астра гэхэ мэтэ гоё һайхан сэсэгүүдые тарижа эхилбэд.

Ингэжэ 14-дэхи һургуулиин бүхы пионернүүд сэсэг тарилгын хүдэлмэридэ гаранхай. Хэрбээ городоймнай бүхы һурагшад эдээн шэнгеэр түрэл городоо гоёохо гэжэ оролдоо һаа, ехэ юумэ хэхэл. Эдээнһээ жэшээ абыт!

С. Глазунов.

Ц. ЖИМБИЕВ

ПИОНЕРНҮҮДЭЙ МАРШ

Торгон улаан галстугтай
Тооһогүй сэбэрээр ябанамди.
Тобтой, эбтэй, жаргалтай
Түрэһэн нютагтаа урганамди.
Совет ороной пионер,
Олондоо туһатай ургаял,
Ашата Ленинэй хэлэһээр
Һураял,
Һураял,
Һураял!

Балшар бага наһанһаа
Бата зам харгыгаа олономди.
Багша зоной баясахаар
Барандаа баатарнууд болохобди.
Совет ороной пионер,
Олондоо туһатай ургаял,
Ашата Ленинэй хэлэһээр
Һураял,
Һураял,
Һураял!

Ажал дээрээ шалгаржа,
Амжалта, илалта туйлахабди.
Алтан медаль абажа,
Алдарта Коммунизм хүрэхэбди!
Совет ороной пионер,
Олондоо туһатай ургаял,
Ашата Ленинэй хэлэһээр
Һураял,
Һуряал,
Һураял!

Һонирхолтой выставкэ

Улан-Удын Пионернүүдэй ордон үхибүүдтэ ажалай дүршэл олгохо, алибаа юумэндэ онол шадабаритай болгохо зорилготойгоор ажал хүдэлмэреэ ябуулна. Һаяхан нээгдэһэн уран дархалалгын выставкэ энээн тухай гэршэлнэ.

Эдир дархашуул һүүлэй үедэ хэһэн юумэеэ харуулба. Бишыхан стол, этажеркэ, шкаф, хубсаһанай үлгэсэ гэхэ мэтэ уран наряар бүтээгдэһэн зүйлнүүд тэндэ табяатай. Һиилэжэ, галдажа гоёоһон зүйлнүүд хүнүүдые илангаяа һонирхуулна. Хэрбээ иимэ зүйлнүүдэй магазинуудта байбалнь, хүнүүд гансата худалдан абаха һэн. В. Е. Андрияновай хүтэлбэреэр пионернүүд уран гоёор угалзатуулан фанерэ хюрөөдэжэ һурана. Авиамоделистнүүдэй, угалзатуулан оёлгын кружогуудай бүтээһэн юумэн мүн лэ хүнүүдэй анхарал ехээр татана. Бензинээр хүдэлдэг мотортэй, реактивна двигательтэй самолёдой модельнүүд уран наряар хэгдэнхэй. Элдэб үнгын торгон утаһануудаар угалзатуулан бүтээһэн 100 гаран экспонат табигданхай. Россин гүрэнтэй Бурят ороной нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойдо зорюулжа, № 26 һургуулиин 7-дохи классай һурагшад Надя Соколова, Ольга Войкова гэгшэдэй уралан бүтээһэн гоё һайхан угалзануудтай үүдэнэй хүшэгэ тэдэнэй дундаһаа илгарна. Мүн уран бэрхээр оёгдоһон, элдэб орнаментнүүдтай столой хушалтануудшье бии. Тэрээнһээ гадна, пионернүүдэй оёһон гадар хубсаһанууд харагдана. Эдэнэй дунда бурят хубсаһан, пальто гэхэ мэтэ байна.

Нүхэр Пономаревой хүтэлбэрилдэг фотокружогэй хүдэлмэриие харуулһан выставкэ эмхидхэгдэнхэй. Ажалай, һуралсалай асуудалнуудаар фото зурагуудынь буулгагданхай.

Уранаар угалзатуулан хюрөөдэлгын кружок дүүргэһэн 7 инструкторые Пионернүүдэй ордонһоо аймагуудай пионернүүдэй лагерьнүүдтэ эльгээхэнь. Жэшээнь, Саша Иванов, Вова Сакин гэгшэд лагерьта ошохоёо түхеэржэ байнад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Пионернүүдэй ордондо эмхидхэгдэһэн фотовыставкын зал соо. 2. Пионернүүдэй уралан дархалалгын выставкые хүнүүд хаража байна.

Н. Дамбаевай фото, текст.

…ДЭЭРЭ (дээрэһээ доошо): 1. Улан-Удын 33-дахи …3-дахи «а» классай эрхим һурагшад (зүүн гарһаа): …нова, Галя Телякова, Таня Тюменцева. 2. 65-дахи …иин «Долоон жэлэй спутник» гэһэн отряд.

Д. Балдановай, Д. Капустинай фотонууд.

Пионернүүдэй организациин түүхэһээ

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионернүүдэй бүхэсоюзна организациин байгуулагдаһан үдэрые эдир ленинишүүд мүнөөдэр, майн 19-дэ тэмдэглэжэ байна. Эхэ ороной бүхы пионернүүдтэй сүг хамта манай республикын пионернүүд ажалай, һуралсалай амжалтануудтайгаар энэ һайндэрөө угтаба.

1922 ондо Бурят орондомнай пионернүүдэй хүдэлөөн эхилээ һэн.

1923 оной мартда республикын комсомолшууд пионернүүдэй организацинуудые эмхидхэжэ захалаа һэн. Верхнеудинскдэ эмхидхэлэй суглаанууд боложо, 3 отряд (23—30 үхибүүдһээ тус бүридөө бүридүүлэгдэн) байгуулагдаа бэлэй. 1939 оной апрелиин 27—Бурядай пионернүүдэй организациин тогтоогдоһон үдэр гэжэ тоологдодог.

Бурядай автономно республикын эмхидхэгдэхэ үеэр (1923 оной август) эдир пионернүүдэй зэргэдэ 160 үхибүүд ороод, городууд болон аймагуудай центрнүүдтэ пионернүүдэй отрядууд бии болоһон байгаа. Эдэнэр түрүүшээр бэрхэшээлнүүдтэй ушардаг байһан юм. Зарим отрядууд хүдэлмэреэ ябуулха таһалгаар, үхибүүдэй уншаха номоор, журналаар дутаалдадаг һэн. Тиигэбэшье пионернүүд ехэ юумэ хэдэг бэлэй. Үншэн үхибүүдые отрядтаа абадаг, ой модон соо маёвко, суглаа хэдэг, город, тосхонииие ногооруулгада аха нүхэдтөө туһалдаг байба.

Бурядай түрүүшын пионер басаган Роза Васильевна Южук үнгэрһэн саг тухайда ингэжэ домоглон хөөрэнэ:

— Тиихэдэ хүбүүд, басагад илгаагүй улаан трусик, сагаан майка үмдэдэг һэмди. Удаа тээнь тэдэнээ хүхэ үмдөөр, сагаан блузкаар һэлгээ бэлэйбди. Өөһэдын хуули, ёho заншалтай байдаг һэмди. Эрхы, шэгшы хургадаа сахаригтуулан ниилүүлээд, бусад гурбан хургадаа сэхэлжэ баруун нидхэ дээрээ барьяад, салют үгэдэг байгаабди. Ингэжэ салют үгэхэдэ, сахаригай эсэсгүй шэнги пионернүүдэй нүхэсэл заха хизааргүй гэһэн удхатай. Бэе бэедээ салют үгэжэ мэндэшэлэлсэдэг һэмди. Уряамнай: «Хүдэлмэришэдэй хэрэгэй түлөө бэлэн бай!» гэдэг байгаа.

Анхандаа пионерэй галстук бултанда бэшэ, харин эдэбхитэдтэ зүүлгэдэг һэн гэхэ. Галстугаа зүүнгүй суглаанда ерэдэггүй байгаа. Галстуггүй ерэһэн хүн буугаа мартаад байлдаанда ороһон сэрэгшэтэй адлидхагдадаг һэн. Пионернүүд улаан галстугайнгаа нэрэ хүндые нангинаар сахидаг бэлэй.

Пионерэй зэргэ саг ошохо бүри улам нэмэнэ. 1925 ондо республика доторнай 2395 пионернүүд, 57 отряд бии байһан юм. Мүн тэрэ жэлдэ пионерэй хүдэлмэрилэгшэдэй курса нээгдэһэн байна.

Тиихэдэ Ленинэй булангууд, улаан булангууд, саг үргэлжын выставкэнүүд эмхидхэгдэдэг болоһон, оёдолой, драмын кружогууд хүдэлжэ эхилһэн байгаа. «Октябриин ошон», «Улаан һурагша», «Смычка» гэхэ мэтэ ханын газетэнүүд гаража эхилээ һэн. Отряд бүхэн өөрын корреспонденттэй байдаг байһан гэхэ. Тэрэнь бүлэгэйнгөө хүдэлмэри, ажабайдал тухай газетэдэ бэшэдэг байгаа. 1925 оной эсэстэ бүхы аймагуудаар пионерэй отрядууд бии болоһон түүхэтэй. Отрядуудай 3680 пионерынь үгытэй таряашадай хүбүүд байһан юм.

Мүнөө манай республика дотор 45781 пионер бии. Пионернүүдэй 12 байшанда хүмүүжүүлгын ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдана. Улан-Удын, Закаменай, Байкало-Кударын пионернүүдэй байшангууд эрхимүүдэй тоодо оронхой. Туризмын хүдэлмэри һайжаржа байна. Хэдэхэн жэлэй саана республикадамнай хүгжэмэй гансахан һургуули байһан юм. Харин мүнөө үедэ улан-удынхиһээ гадна, Закаменда, Түнхэндэ, Кяхтада, Хэжэнгэдэ тиимэ һургуулинууд нээгдэнхэй. Улан-Удэдэ, ПВЗ-гэй Культурын ордоной үхибүүдэй таһагай дэргэдэ, Бичурада үхибүүдэй техническэ станцинууд бии.

Эдир ленинишүүдые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь парти болон комсомолдо республикын пионерэй организацинууд туһална. ВЛКСМ-эй ЦК-гэй II, VIII пленумүүдэй шиидхэбэриие бэелүүлэн, пионернүүднай түрэл колхоз, совхоздоо, һургуулидаа эдэбхитэйгээр туһална. Пионер болон һурагшад энэ жэлдэ 752 мянган дальбараа дэгжээхэ уялга абанхай.

Эдир ленинишүүд ажалдаа, һуралсалдаа шэнэ амжалта туйлажа, пионерэй организациин анха байгуулагдаһан үдэрые угтахань.

Б. Шабагоров,
ВЛКСМ-эй Бурядай обкомой секретарь.

Һайнаар хүдэлдэг дружина

Кударын аймагай бурят дунда һургуулиин Сергей Тюленинэй нэрэмжэтэ пионернүүдэй дружинада 76 пионер, 41 октябрядууд оронхой. Дружинын совет, ахалагша пионервожата Н. Цыбикжанов пионернүүдэй дундахи хүдэлмэри һайнаар эмхидхэнэ. Бүхы ажал хэрэгынь ВЛКСМ-эй ЦК-гэй II пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ябуулагдана.

Һуралсалай жэлэй эхиндэ семинар боложо, пионерэй хүдэлмэриин шэнэ формотой танилсуулаа һэн. Пионернүүдэй суглаа, хөөрэлдөөн, поход, уншагшадай конференци гэхэ мэтые хайшан гээд зүбөөр үнгэргэхэб, отряд, дружинануудай хүдэлмэриие яагаад түсэблэхэб гэһэн асуудалнууд хэлсэгдээ бэлэй. Семинарта хабаадаһан вожатанууд ойлгожо абаһанаа саашанхи ажалдаа хэрэглэн, отряд, звенонуудай хүдэлмэриие һонирхолтой болгоо.

Дружинануудай соведэй суглаанда отрядуудай соведэй түрүүлэгшэнэр дуудагдажа, хэһэн ажал тухайдаа тоосодог юм. Отряд бүхэндэ хоёр вожата: нэгэниинь ахалагша классай, нүгөөдэнь доодо классай һурагшадһаа томилогдоно. Вожатануудые ингэжэ томилходо таатай байдаг. Юундэб гэхэдэ, ахалагша классай вожатын һургууляа дүүргэхэдэ, тэрэнэй орондо нүгөөдэнь үлэхэ болоно.

Пионерэй дружинын 23 пионертэ инструкторай нэрэ олгогдонхой. «Өөрөө һайн юумэндэ һурабал, нүхэрөө һурга» гэһэн уряатай. Октябрядуудай булан зохидхоноор түхеэрэгдээ. Тэндэнь элдэб наадан, ном, журналнууд байдаг. Октябрядууд С. Маршагай зохёолнуудтай танилсана. Ород, бурят үльгэрнүүдээр хамтын уншалга хэгдэдэг.

Хүн зоной тооё бүридхэлдэ пионернүүд туһалжа, энэ шухала хэмжээ-ябуулгада хубитаяа оруулһан байна. Үхибүүд агитбригада эмхидхээд, пенсионернүүдтэ, колхозниигуудта концерт харуулна. Л. Космодемьянскаягай «Зоя, Шура тухай повесть» гэжэ номоор уншагшадай конференци үнгэргэгдөө.

Л. Андреева.

Агын айлшад нютагаа бусаба

Читын областиин Агын национальна округһоо манай республикада айлшаар ерэһэн комсэмолшуудзалуушуулай делегаци долоон хоног айлшалаад нютагаа бусаба. ВЛКСМ-эй Читын эбкомой инструктор нүхэр Бато-Мунко Нимаев, комсомолой Мэгойтын райкомой секретарь Николай Жигжитжапов, округэй түрүү хонишон Бато-Цырен Лхамажапов, «Родина», «Коммунизм» колхозуудай һаалишад Шойжит Бэлотова, Лхамажап Дамдинцыренова гэгшэдһээ делегаци бүридэһэн байгаа.

Делегациин гэшүүд Кяхта город ошожэ, тэндэхи ажабайдалтайнь танилсахаһаа гадна, хизааророноо шэнжэлхэ музейдэ орэһон, аймагай совхозоор ябаһан байна. Тэдэнэр Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой культбазатайнь танилсажа, ажалынь һайшаагаад, нютагтаа тиимэ культбазануудые байгуулхабди гэжэ мэдүүлээ.

Айлшад ябахынгаа урда тээ Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводтой, мяха-консервын комбинадтай танилсаа.

Т. Шангаев.

Шатараар өөһэд хоорондын мүрысөөн

Республикын «Труд» гэжэ спортивна бүлгэмэйхидэй өөһэд хоорондын түрүү һуури эзэлхын түлөө хахад финальна мүрысөөн дүүрэбэ.

Эрэшүүлэй дунда болоһон хахад финалда нэгэдэхи разрядай шатаршад Берсутский, Бердников гэгшэд нэгэшье шүүгдэнгүйгөөр наадажа, 5 очкоһоо 4,5 очко абаһан байна. Шатаршан Цыденов 3 очкотой болоо. Хадаханов (Механлит), Мельников (городой промкомбинат) хоёрдохи, Голубев, Самарин гэгшэд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлээ

Эхэнэрнүүдэй дунда болоһон хахад финальна хоёр мүрысөөндэ олон шатаршад хабаадалсаа. Түрүүшынь мүрысөөндэ нэгэдэхи разрядай шатаршан Бадмацыренова абажа болохо 6 очкоһоо 5,5 абажа, нэгэдэхи, Цыдыпова (Бургиз) 5 очко абажа, 2-дохи һуури эзэлһэн байна. 9-дэхи һургуулиин һурагша Жеребцова 3 очкотой боложо, 3-дахи һууринда гараба.

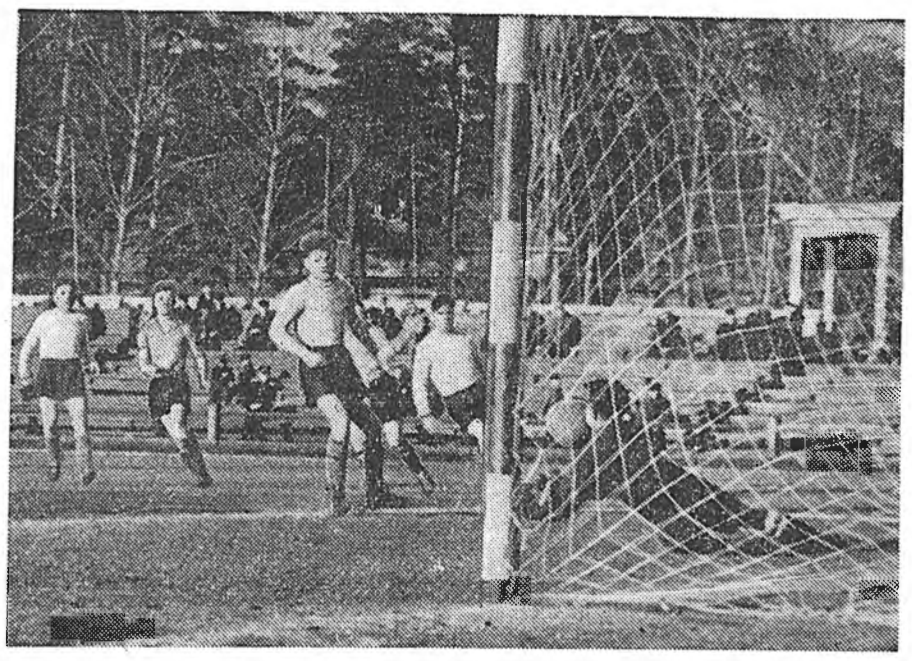
Хоёрдохи мүрысөөндэ хабаадаһан Харитонова абажа болохо 6 очкогой 6-ень абажа, нэгэдэхи һуури, Чекмарева (Механлит) 6-һаа 5-е абажа, хоёрдохи һуури эзэлээ. 3-дахи һургуулиин 7-дохи классай һурагша Козулина 3-дахи һууринда гараа.

А. Михайлов.

Сагай уларил

Майн 20—21-дэ республика дотор үүлэтэйшэг байха. Бороо хура орохогүй шахуу. Баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Һуниндөө хойто аймагуудта 3—8 градус хүйтэн болохо, бусад аймагуудта 4 градус хүйтэнһөө 1 градус хүрэтэр дулаан байха. Үдэртөө хойто аймагуудта 5—10 градус, бусад аймагуудта 13—18 градус дулаан болохо байна.

Республика соогоо түрүү һуури эзэлхын түлөө

Футболоор республика соогоо түрүү һуури эзэлхын түлөө энэ жэл үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ Улан-Удэ, Городок, Кяхта, Гусиноозерск городуудай команданууд хабаадалсаха юм.

Улан-Удын ПВЗ-гэй футболистнар Кяхта городто наадахадаа 2:4 гэһэн тоотойгоор шүүгдээ. Мяхаконсервын комбинадайхид Городок городто (1:2) шүүгдэһэн байна. «Байкал», «Строитель» командануул 0:0 очкотойгоор, сэмбын фабрикын, Гусиноозерскын футболистнууд 1:1 очкотойгоор тэнсээ.

Түмэр замай транспортын «Локомотивайхид» «Молот» гэжэ командатай үшөө наадаагүй байна.

А. Игумнов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Локомотив», «Байкал» командануудай наадажа байһан үе.

Л. Хайдуровай фото.

Зүүн Саянда шэнэ газар ашаглагдана

Хүнэй дабашагүй хабшал үндэр хабсагайнуудтай Зүүн Саянай оройгоор урдань элдэб зэрлиг ангуудһаа ондоо амитад ябадаггүй шахуу байһан юм. Ахын аймагай хүн зоной ажаһуудаг энэ хадалиг газар совет засагай жэлнүүдтэ үндэһөөрөө хубилаа. Мүнөө үедэ Саянай хада уулаар элдэб ашагта малтамалнууд бэдэрэгдэнэ, геологуудай тосхонууд байгуулагдана, харгы татагдана.

Үнгэрэгшэ жэлһээ эндэ шэнэ газар ашаглагдажа эхилбэ. «Улаан Аха», Кировэй нэрэмжэтэ, «Улаан Малшан» колхозууд хадын хоорондуурхи нуга, хүнды газарнуудаар 175 гектарта зеленко тарижа, намар тэндэһээ муу бэшэ ургаса хураажа абаа. Сагай уларилай хэдышье муу байгаа һаань, хахалагдаһан шэнэ газарай гектар бүриһөөнь 25—30 центнер зелёнко абтаһан байгаа.

Ахын үндэр газарта шэнэ газар ашаглажа эхилһэн түүхэнь иимэ юм. Аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ Кыренэй, Түнхэнэй МТС-һээ «ДТ-54» маркын 3 трактор, «Беларусь» маркын нэгэ трактор худалдажа абаад, эртэ хабар Иркут, Сусэр, Аха голнуудай мүльһэн дээгүүр, хадалиг газараар дабшуулан абаашаһан байгаа. Түнхэнэй аймагһаа Ахын аймаг хүрэтэр өөрөө ябажа ошоһон эдэ тракторнуудай моторынь ехэ үндэртэ гарахадаа кислородой багаһаа боложо зогсошон алдадаг байба. Гэбэшье манай орондо бүтээгдэһэн эдэ машинанууд шанар һайнтай байһанаа харуулжа, хүрэхэ газартаа бүрин бүтэн ошоһон юм.

Аймагай колхозууд энэ жэлдэ тарилгынгаа талмайе хоёр дахин үргэдхэжэ, 400 гектарта зелёнко тарихань. «Улаан Аха», «Улаан малшан» колхозууд аймагай бусад колхозуудһаа ехэ газарта—70—70 гектарта тарилга хэхээр түсэблэнэ. Эндэхи колхозууд байгша ондо тракторнуудые нэмэжэ абаа. Сталинай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд «ДТ-54» маркын нэгэ нэгэ трактор, «Коммунизм», партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозууд «Беларусь» маркын нэгэ нэгэ трактор худалдажа абаһан байна.

Холын Аха нютагайхид эдэ үдэрнүүдтэ хабарайнгаа тарилгада бэлэдхэжэ байна. Колхозуудай полинуудта наг шэбхэ гаргагдана, зэр зэмсэгүүд заһабарилагдана. Майн һүүл багта Саянай хабшал хадануудай боорёор трактор, машинануудай абяан соностожо эхилхэнь.

М. Архипов.

Болбосон шухэлтэй болоно

Аймаг соогоо түрүү ажахынуудай нэгэн болгошо Закаменай аймагай «Дружба» колхоздо һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ барилга хэгдэнэ.

Соёлой добтолгын үедэ хэгдэхээр хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууды бэелүүлхын тула Енгорбой, Шара-Азарга тосхонуудта олон гэр, культурно-ажаһуудалай барилганууд бодхоогдожо байна.

Һаяар Шара-Азарга тосхондо магазин, пекарни баригдажа тушаагдахань. Мүн эндэ колхознигуудай байха арбаад ехэ байшан, 500 хонидой багтаха типовой байра, автомашинын гараж баригдаа.

С. Аюшеев.

Хилын саанаһаа

Совет бурят ороной делегаци Монгол орондо айлшалжа байна

УЛАН-БАТОР, (ТАСС). Монцамэ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, монгол, бурят арадай хани барисаанай долоон хоногто хабаадахаяа эндэ ерэһэн Бурядай АССР-эй делегаци Улан-Баторта хэдэн үдэр соо айлшалжа байна.

Монголдо айлшалжа байха үедөө, Бурядай уран зохёолшодой союзай секретарь Ц. Ж. Дамдинжаповаар толгойлогдоһон делегациин гэшүүд тус республикын томо предприяти болохо Чойбалсанай нэрэмжэтэ промышленна комбинадай хүдэлмэришэдтэ айлшалаа, мүн кондитерскэ фабрика, шэл хэдэг завод, Налайха гэжэ шулуу нүүрһэнэй уурхай хаража, монгол хани нүхэдөөрөө уулзаһан байна.

Совет арадай түлөөлэгшэдые ниислэл хотын пионернүүд өөрынгөө шэнэ, гоё һайхан Ордон соо хүлеэн абаа. Совет айлшад Монголой гүрэнэй университет хаража, тэндэ дээдэ һуралсалай эмхидхэлтэй танилсаба. Бурядай АССР-эй делегациин гэшүүд Улан-Баторай № 1 дунда һургуулиин һурагшадтай уулзаа. Һурагшад Улан-Удэ городой 65-дахи дунда һургуулиин һурагшадта амаршалгын бэшэг айлшадта барюулба.

А. А. Громыко Л. Бөльцтой хөөрэлдэбэ

ЖЕНЕВА, майн 16. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Үсэгэлдэр СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко ГДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Бэльцтой уулзажа, хөөрэлдөө хэбэ. Тэндэ М. Г. Первухин, И. И. Ильичев, О. Винцер, П. Флорин, Г. Теплиц гэгшэд байлсаба.

Совет ороной „ТУ—104 А“ самолёт Лондондо ерэбэ

ЛОНДОН, майн 16. (ТАСС). «ТУ-104 А» гэжэ советскэ реактивна самолёт мүнөөдэр Лондондо ерэбэ.

Алжирай армиин командованиин коммюнике

КАИР, майн 16. (ТАСС). Эндэ Алжирай национально-сүлөөрэлгын армиин дээдэ командованиин коммюнике тунхаглагдажа, Алжирта боложо байһан дайн сэрэг тухай майн 9—11-эй мэдээсэл толилогдобо.

Коммюнике соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, энэ үедэ национально-сүлөөрэлгын армиин частьнууд дайсадые арба дахин добтолоо. Алжирай партизанууд Франциин сэрэгэй штабуудта болон сэрэгэй байралһан газарта 11 дахин гэнтын добтолгэ хээ.

Энэ байлдаанда Франциин 140 солдат болон офицернүүд алуулаа, 36 хүн шархатаа. Франциин сэрэгэй 4 самолёт галдуулагдаа, сэрэгэй 12 автомашина үгы хэгдэжэ, буу зэбсэг ехээр абтаа.

СССР-эй болон ГДР-эй хоорондохи хани барисаан бэхи…

Германи болон совет ороной хани барисаанда зорюулагдаһан долоон хоног дүүрэбэ

БЕРЛИН, майн 16. **(ТАСС-эй корр.).** Германиин Демократичека Республикада Германи болон Совет оронэй хани барисаанда зорюулагдаһан долоон хоног майн 8-һаа 15 болотор үнгэрбэ. Энэ долоон хоногые үнгэргэлгэдэ фабрика болон заводуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудай таряашад, залуушуул, арадай национальна армиин сэрэгшэд хабаадалсаба. Энэ долоон хоногой туршада ГДР-эй олон округуудта долоон мянганһаа дээшэ суглаан, митинг, концерт болон советскэ хүнүүдтэй уулзалга үнгэргэгдөө. Эдэ бүгэдэ хадаа хоёр ороной арадуудай хоорондохи аха дүү ёһоной хани барисаанай бэхижэжэ байһан тухай эли тодо гэршэ боложо үгэбэ.

Энэ долоон хоногэй туршада үнгэргэгдэһэн хэмжээ-ябуулганууд Советскэ Союзай фабрика болон заводуудай, колхоз болон сэвхозуудай дүй дүршэлые халан абаха хэрэгтэ зорюулагдаа. Тусхайлбал, Магдебургда болоһон конференци Советскэ Союзай коммунистическэ ажалай бригаданууд болон ГДР-эй социалистическэ ажалай бригадануудай хоорондоо дүй дүршэлөө халан абалсаха хэрэгтэ зорюулагдаһан байна. Мүнөө ГДР-дэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олохын түлөө мүрысөөндэ 6 мянга шахуу бригада хабаадана. «Социалистическэ ёһоор хүдэлхэ, һураха, ажаһууха» гэһэн лозунг дэро үнгэрһэн конференци дээрэ ВЦСПС-эй түрү… В. В. Гришин, мүн советскэ д… циин бусад гэшүүд үгэ хэлэ… нэр СССР-эй коммунистическ… лай бригадануудай хайшаа… хүдэлжэ, ажаһуужа байһан… хөөрэжэ үгэбэ.

Гадна Советскэ делегаци… денбургдэхи металлургическ… водто, Биттерфельддэхи эле… мическэ комбинадта, юумэ… түхеэрэлгэнүүдые үйлэдб… гаргадаг Лейпцигтэхи завод… дэ машина бүтээдэг Магде… хи заводто болон бусад пре… тинуудта айлшалаа.

Мюнхебергдэхи хүдөө … үйлэдбэриин кооперативтай … саха зуураа, ГДР-эй хүдөө … 150 түрүүшүүл болон эрдэми… ветскэ делегацида оролсоһон… ажахын мэргэжэлтэдтэй у… Энэ уулзалга мал ажал хү… талаар дүй дүршэлөө ан… абалсаха хэрэгтэ зорюулаг…

Дэлоон хоногой турша… эй ажалшад, арадай нацио… эрмиин офицернүүд болон … дуул ГДР-дэ байралһан с… сэрэгшэдтэй уулзаба.

Германи болон Совет оро… ни барисаанай дэлоон хоног… скэ Союзай, Германиин Де… тическа Республикын ара… хоорондохи саг үргэлжэ бэх… байһан холбоо барисаас үш… хин эли тодоор гэршэлбэ.

„Эб найрамдал хүсэнэбди“

ПРАГА, майн 16. (ТАСС). Чехословакиин телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр «Руде Право» газетэ «Бүхы дэлхэй эб найрамдал хүсэнэ» гэһэн түрүү бэшэгээ Женевэдэ боложо байһан Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөндэ зорюулна. Мүнөө үедэ, гэжэ тэрэ статья соонь хэлэгдэнэ, министрнүүдэй зүблөөн хадаа правительствонуудые тэлгойлогшонорой зүблөөе бэлэдхэхэ талаар ехэ туһаламжа хүргэхэ байһаниинь элитэ, тиигэжэ уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые саашадаа һуладхаха хэрэгтэ туһалха байна.

Чехословакиин правительство зүблөөн тухай өөрынгөө һанамжые нэгэнтэ бэшэ хэлэһэн байгаа.

Илангаяа энэ зүблөөндэ Чехословаки болон Польшын дел… нуудай хабаадаха тухай … тушаа һанамжаяа олон дахи… мэдүүлээ һэн. Чехословаки… Польшын делегацие тус зүбл… хабаадуулхые хүсэжэ байһан… скэ делегациин эролдолгые… словаки үндэрөөр сэгнэнэ… словаки тус зүблөөндэ хабаа… хүсэнэ. Юуб гэхэдэ, Чехос… Польша хоёр гитлеровскэ … гоһоо булюу ехээр һандарга… байна. Энээнһээ гадна, Чехо… киин эрилтэ мүнөө үсын у… рондын эрилтэнүүдтэй зохи… «Германиин асуудалые зүбш… рэгтэ зорюулагдаһан зүблөө… бидэнэй байлсаха гээшэ мана… гин эрхэ мүн»,—гэжэ стать… онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Экономическа талаар харилсан туһалалсаха Соведэй 11-хи сесси дүүрэбэ

ТИРАНА, майн 16. (ТАСС). Эндэ мүнөөдэр экономическа талаар харилсан туһалалсаха Соведэй 11-дэхи сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Түгэсхэлэй заседани дээрэ нэгэн һаналаар иимэ документүүд баталан абтаа: экономическа … харилсан туһалалсаха Совет… дэхи сесси тухай, экономичес… лаар харилсан туһалалсаха… дэй тогтоһоор арбан жэл г… тухай коммюнике.

Индиин премьер-министр Неругэй үгэ

«Хиндустан стандарт» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Индиин премьер-министр Неру үсэгэлдэр Газибаде гэжэ городто болоһэн Индиин национальна конгрессэй партиин хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй конференциин түгэсхэлэй заседани дээрэ үгэ хэлэбэ. Сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй гэһэн политикаяа Инди бэе… гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Хархис… гоһоо бэеэ хамгаалха тал… риин гүрэниие уриха гээшэ … гүй ябадал болохо» гэжэ … хэлэбэ. Индидэ харша дайс… юм. Тиимэһээ ороноо хамга… тула харинн гүрэнүүдэй туһа… тухай асуудал манайда гара…

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЖЕНЕВЭДЭ БОЛОЖО БАЙҺАН ЗҮБЛӨӨНДЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАХЫЕ ХҮСЭНЭБДИ

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэ боложо байһан зүблөөнэй хүдэлмэриин хойноһоо бүхы дэлхэйн арадууд айхабтар ехэ анхаралтайгаар адаглан хаража байна. Политическэ үзэл бодолоороо, даажа байһан тушаалаараа эгээл элдэб янзын хүнүүд энэ зүблөөндэ амжалта туйлахые хүсэхэ зуураа, бүгэдэниитын эб найрамдалай аша туһада зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн һаналтайгаар шиидхэбэри абаха байһандань үнэн зүрхэнһөө найдана.

Гэбэшье баруун гүрэнүүдэй тусхайта бүлэгүүд зүблөөндэ һаад тойбо ушаруулха, тэрэнэй удхашанар болон тэндэ туйлагдажа болохоор үрэ дүнгүүдые эртээнһээ үгы хэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Америкын хэблэл, тэрэшэлэн НАТО-до хабаададаг бусад оронуудай хэблэл энэ зүблөөн «аша үрэ үгэхэгүй», Советскэ Союз «хэтэрмэ шанга хараа бодол баримтална», хэлсээ баталха «дурагүй» гэһэншүүгээр бэшэнэ. Тиихэдэ баруун гүрэнүүд «ямаршье сухарилта хэхэгүй» гэхэ мэтэ элдэбээр бэшэдэг байха юм. Иимэ номнол Женевэдэ болохо зүблөөнэй урда тээшье хэгдэһэн байгаа, мүнөөшье хэгдэнэ. Арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ дурагүйшүүл амгалан ёһоор хэлсээ хэлгэдэ этигэхэгүй ябадал тараажа, Советскэ Союзай баримталдаг хараа бодолые буруугаар харуулхые һэдэнэ.

Эб найрамдалда дуратай манай гадаадын политикые иигэжэ буруугаар харуулха ябадал хуушанай, хосоршоһон арга зэбсэгтэй һэдэлгэ гээшэ.

Женевэдэ боложо байгаа зүблөөнэй һайн үрэ дүн үгэжэ, арадуудай этигэл найдабариие харюулхын тулада Советскэ Союзай зүгһөө бүхы юумэн хэгдэһэншье, хэгдэжэшье байна. Хэлсээнэй үедэ заабол бэрхэшээлнүүд гараха, эдэ бэрхэшээлнүүд шиидхэгдээгүй олохон асуудалнууд тушаа али нэгэн гүрэнэй элдэб янзын хараа бодол баримталдаг дээрэһээ гараха гэжэ Советскэ правительство һайн мэдэжэ байдаг. Һаяхан Киев болон Кишиневто хэлэһэн үгэ соогоо нүхэр Н. С. Хрущев иигэжэ мэдүүлһэн байна. Али олон бүхы асуудалнууд тушаа нэгэ һуудалаар хэлсээн хэр баталагдажа шадагдаха гээшэб. «Гэбэшье министрнүүдэй зүблөөнэй хэрбээ горьтой аша үрэ үгөөгүй һаань, тэрэнэй һүүлээр правительствонуудые толгойлэгшонорой уулзалга зарлагдахаар хүлеэгдэнэ. Иимэ уулзалган тон шухала болоод байна гэжэ хүн бүхэн тобшолол хэнэ», — гэжэ Совет гүрэниие толгойлэгшо хэлэһэн байна.

Женевэдэ боложо байгаа зүблөөнэй анхарал хүсэлэлынь нэн түрүүн гол шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ шэглүүлэгдэһэн байха ёһотой гэжэ Советскэ правительство батамжалан тоолоно. Эдэ гол шухала асуудалнуудай аша үрэтэйгөөр шиидхэгдээд байгаа һаань, Европодо болон бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалха хэрэгтэ һайнаар нүлөөлхэ бшуу. Эдэ ямар асуудалнууд бэ гэбэл, Германитай эбэй договор баталха, Баруун Берлиндэхи байдалые гуримшуулха асуудалнууд мүн болэно. Иимэ хараа бодолые Германиин хоёр гүрэнүүдэй үргэн ниитэ немец арад, тэрэшэлэн бусад оронуудай арадууд баримтална. Эдэ асуудалнуудаар хэлсээ баталаад байхада, уласхоорондын бусад асуудалнуудые шиидхэлгэ хүнгэдхэгдэхэ зэргэтэй.

Таатай һайн шиидхэбэри абахын тула, арсалдаануудые бага болгохын ба дээдэ тушаалтанай уулзалгые үнгэргэлгэдэ туһалхын тула манай правительствонууд хүсэлэл оролдолго гаргаха юм гэжэ Женевэдэ боложо байгаа зүблөөн дээрэ баруун гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хэһэн мэдүүлгые бүхы хүн түрэлтэн хананганар угтаһан байна. Эдэ мэдүүлгэнүүд юу харуулнаб гэхэдэ, баруун гүрэнүүдэй зонхилхы бүлэгүүд арадуудай эрилтые хараадаа абаха баатай болоһыень гэршэлнэ гээшэ. Зүгөөр хэлэһэнээ бодото хэрэгээрээ баталха ёһотой гэжэ арадууд хүлеэнэ.

Женевэдэ боложо байгаа зүблөөн хүдэлмэреэ саашадаа ямараар ябуулхаб, ямар үрэ дүн туйлахаб, энэнь үшөө мэдэгдэнэгүй. Женевэдэ боложо байһан уулзалгын амжалта туйлахын тулада манай правительство саашадаашье бүхы хүсөөрөө оролдохо юм. Мүн амжалта туйлахыень бүхы хүн түрэлтэн үнэн зүрхэнһөө хүлеэжэ байна.

ЕВРОПЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭН АНГИИН ШАНГА МЭДҮҮЛГЭ

Герлиц-Згожелец городто һаяхан үнгэрһэн Европын профсоюзуудай, мүн ажалшадай конференци уласхоорондын байдалда тон шухала ушар хэрэг болоно. Конференциин удхашанар юуб гэхэдэ, мүнөө үеын эгээн шухала асуудалаар—дайн сэрэг болон эб найрамдал тухай бүхы Европын хүдэлмэришэн ангиин һанал бодолые тодорхойлоо; эб найрамдалые бэхижүүлхэ байһанаа хүдэлмэришэн анги эрид шангаар мэдүүлээд, энэ зорилгые шиидхэхы харгы зам гэбэл, Германитай эбэй договор баталха, Баруун Берлиниие демилитаризованна сүлөөтэ город болгохо хэрэг болоно гэжэ заагаа.

Европын хүдэлмэришэн анги эб найрамдалые эрид шууд хамгаалха хэрэгтэ элитэ ехэ үүргэ дүүргээшье, дүүргэжэшье байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр тэрэнэй үүсхэлээр профсоюзуудай бүхэдэлхэйн нэгэдэхи конгресс зарлагдаһан байгаа. Тэрэ конгресс 1945 оной сентябрь, ноябрь һаранuудта Парижда боложо үнгэрөө һэн. Конгресс профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци байгуулха тухай шиидхэбэри баталан абаад, фашизмые түргөөр эсэслэн усадхаха, германска милитаризмын сэрэгэй болон экономическа хүсые үгы болгохо ябадал ВФП-гэй гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ мэдүүлээ һэн. Бүхы дэлхэйн ажалшад Германи тушаа Потсдамай хэлсээнүүдэй хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэхые һэргэгээр хинан хаража байха ёһотой гэжэ Конгрессэй резолюци дотор онсолон тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Удаадахи жэлнүүдтэ ВФП боложо нэгэдэһэн Европын профсоюзна организацинууд, Баруун Германида милитаризмые һэргээн бодхоолгодо эсэргүү, мүн үһөө хиһаагаа абаха гэһэн һэдэлгэ һүжэрөөгшэдтэ эсэргүү, бундесверые зэбсэгжүүлгэдэ болон Потсдамай хэлсээнүүдые баруун гүрэнүүдэй зүгһөө эбдэхэ ябадалда эсэргүү хүсэтэ мэдүүлгэнүүдые нэгэнтэ бэшэ хэһэн байгаа. Тиихэ зуураа, Европын хүдэлмэришэн анги, тэрэнэй профсоюзна организацинууд империалистнуудай бэелүүлжэ байһан шэнэ дай бэлэдхэхэ болон буу зэбсэг ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха политика хадаа нэн түрүүн ажалша, бүхы хүнүүдтэ ядарал зоболон асарха юм гэжэ онсо тэмдэглэдэг бэлэй. Үнэхөөрөөшье тиимэ байгаа.

Баруун Европын гүрэнүүдтэ сэрэгэй ехэ гаргашанууд хэгдэжэ, ажалшадай ажамидаралай хэмжээе доошолуулаа, арад зондо аша туһатай промышленностиие хүгжөөлгэдэ һаад хээ, хүдэлмэригүйшүүлые бүри олон болгоо. Жэшээлхэдэ, Англида 1958 оной январьһаа 1959 оной январь хүрэтэр хүдэлмэригүйшүүлэй тоо хоёр дахин ургаа. Англиин профсоюзуудай мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө эндэ миллион шахуу хүн хүдэлмэригүй байна. Мүн Италида, Скандинавын орон… Баруун Германида болон … Европын бусад орэнуудта … мэригүйшүүл олошорно.

Ажалшадай ажабайдалые … дуулхын тула хэдэг импери… ческэ бүлэглэлнүүдэй добто… ропын хүдэмэришэн ангиин … жагсаан бэхижүүлнэ, нэгэдэ… бүри шангадхана, забастовоч… сэлыень бүри хүсэтэй … Баруун Европодохи забастов… улам олон хүнүүдые хабаад… болоо. Англида 1958 ондо 3… шахуу забастовко боложо, … зуу мянган ажалшадые хаба… һан байгаа. Мүн энэ үедэ И… ангиин тэмсэлдэ 6 миллион … хүдэлмэришэд болон алба х… хабаадалсаа.

Монополиин аашада эсэргү… сэл, мүн эб найрамдалай … тэмсэл—энэ хоёр таһаршагүй… боотой. Капиталистическэ … дай хүдэлмэришэн анги, үргэ… ниитэ ажалшад хадаа имаги… та бэхи эб найрамдалай эр… далда арадай энхэ байда… жарха юм гэжэ гүнзэгыгөөр … дэг болонхой. Мүнөө бүхы д… профсоюзна организацида … һэн 160 миллионһоо олон аж… эб найрамдалай түлөө, ара… аюулгүй байдалай түлөө эри… тэмсэжэ байна. Дайн бай… хатуужаһан Европын хүдэ… шэн анги энэ тэмсэлдэ шэнэ… лалта хэхэ байһаниинь дамжа…

Д. БОЧА…

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУ…**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26, Телефоны редакции: редактора —46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32, Для междугородных переговоров—1…

Н01042. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4857.